RvR Turfhoekweg en Nijksweg

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

RvR Turfhoekweg en Nijksweg

Inhoud
Rapport en bijlage(n)

15 april 2025
Projectnummer P003410

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4

1.1 Leeswijzer 4

1.2 Aanleiding 4

1.3 Huidige situatie Turfhoekweg 15 Steggerda 5

1.4 Huidige situatie Nijksweg 24 Blesdijke 6

2 Ruimte-voor-ruimte-regeling 7

2.1 Omgevingsvisie Fryslân 2020: De romte diele 7

2.2 Omgevingsverordening Fryslân 2022 (laatst gewijzigd: 01-01-2025) 7

2.3 Ruimte-voor-ruimte regeling 8

2.4 Participatie en overleg 10

3 Ruimtelijk analyse Turfhoekweg 15 11

3.1 Landschapstype 11

3.2 Hoogteligging 12

3.3 Ontstaansgeschiedenis 13

3.4 Maatschappij van Weldadigheid 14

3.5 Beeldkwaliteitsplan Cultuurhistorisch waardevolle gebieden 16

3.6 Handleiding schaalvergroting agrarische sector Gemeente Weststellingwerf 16

4 Ruimtelijke analyse Nijksweg 24 17

4.1 Landschapstype 17

4.2 Hoogteligging 17

4.3 Ontstaansgeschiedenis 18

4.4 Handleiding schaalvergroting agrarische sector Gemeente Weststellingwerf 20

5 Toekomstige situatie Turfhoekweg 15 21

5.1 Inrichtingsplan 21

5.2 Beeldkwaliteit bebouwing 22

6 Toekomstige situatie Nijksweg 24 24

6.1 Inrichtingsplan 24

6.2 Beeldkwaliteit bebouwing 25

7 Quickscan overig beleid 26

7.1 Regionaal beleid 26

7.2 Gemeentelijke beleid 27

7.3 Geldend juridisch-planologisch kader 27

8 Quickscan omgevingsaspecten 29

8.1 Archeologie 29

8.2 Cultuurhistorie 31
8.3 Milieuzonering 33
8.4 Spuitzones 34
8.5 Bodem 34
8.6 Ecologie 35
8.7 Luchtkwaliteit 36
8.8 Geluid 36
8.9 Ladder voor duurzame verstedelijking 36
8.10 Verkeer en parkeren 36
8.11 Externe veiligheid 36
8.12 M.e.r.-beoordeling 36

Bijlage 1. Natuurtoets

Bijlage 2. Inrichtingsschets Turfhoekweg 15

Bijlage 3. Inrichtingsschets Nijksweg 24

1 Inleiding

1.1 Leeswijzer

Dit rapport gaat in op een ruimte-voor-ruimte-initiatief dat betrekking heeft op twee plangebieden, Tufhoekweg 15 te Steggerda en Nijksweg 24 te Blesdijke. Het rapport start met een beknopte inleiding. De inleiding gaat in op de planvorming en beschrijft de huidige situatie van de twee plangebieden. Hoofdstuk 2 gaat in op de ruimte-voor-ruimte-regeling en overige relevant beleid. Het derde en vierde hoofdstuk geven een ruimtelijke analyse van Turfhoekweg 15 en Nijksweg 24. Hoofdstuk 5 en 6 schetsen het gewenste beeld van de toekomstige situatie van Turfhoekweg 15 en Nijksweg 24. De in deze hoofdstukken opgenomen inrichtingsschetsen betreffen schetsontwerpen. De plannen zullen in het vervolgtraject nader uitwerkt worden. Het zevende hoofdstuk gaat in op het overige beleid en hoofdstuk 8 geeft een quickscan van de omgevingsaspecten. Voor de twee plangebieden is een natuurtoets uitgevoerd. Deze is als bijlage aan het rapport toegevoegd, evenals de twee inrichtingsschetsen.

1.2 Aanleiding

Op de grens tussen Friesland en Drenthe staat aan de Turfhoekweg 15 in Steggerda (gemeente Weststellingwerf) een fraaie boerderij. Het boerenerf ligt in en tegen het cultuurhistorisch waardevolle gebied Westvierdeparten van de Kolonie van Weldadigheid. De boerderij is inmiddels helemaal verbouwd, wordt niet meer voor agrarische doeleinden gebruikt en wordt particulier bewoond. De eigenaar heeft de wens om de voormalige stallen en agrarische verharding te verwijderen. De stallen hebben weinig meerwaarde voor de ruimtelijke kwaliteit in dit cultuurhistorisch waardevolle gebied.

De eigenaar beschikt in een maatschap ook over een boerderij in Weststellingwerf, Nijksweg 24 te Blesdijke. Ook hier is de wens om de stallen en agrarische verharding te slopen en te verwijderen. Momenteel staat hier nog vee maar het is de bedoeling agrarische activiteit te beëindigen en het vee te verhuizen naar een derde boerderij in de maatschap (Nijksweg 38 te Blesdijke).

De initiatiefnemers willen gebruik maken van de ruimte-voor-ruimte-regeling om aan Turfhoekweg 15 en Nijksweg 24 alle beeldverstorende bebouwing en verharding te slopen. Om deze sloop mogelijk te maken willen de initiatiefnemers drie nieuwe woningen aan de Turfhoekweg 15 te bouwen. Op het perceel aan de Nijksweg 24 wordt op korte termijn de bestaande woning gesloopt en vervangen door één nieuwe woning. Aanvullende nieuwbouw wordt hier niet passend geacht.

1.3 Huidige situatie Turfhoekweg 15 Steggerda

Het perceel Turfhoekweg 15 bevindt zich globaal in het midden tussen Steggerda, De Eese, Wilhelminaoord en Vinkega, nabij de Fries-Overijsselse grens. Het plangebied betreft perceel 522 sectie M van kadastrale gemeente Noordwolde, met een oppervlakte van 32.860 m2. Het grenst aan de westzijde aan de Turfhoekweg en aan de zuidzijde aan de Westvierdeparten, ten noorden en oosten bevinden zich agrarische percelen.

Het plangebied is voor een groot deel omgeven door agrarische percelen (zie Figuur 1). Ten zuiden, aan de Westvierdeparten, bevinden zich meerdere woningen in de vorm van een cluster, en een agrarisch bedrijf (veehouderij). Ook verderop aan de Turfhoekweg/Leemweg bevindt zich een woncluster van enkele woningen.

Figuur 1. Plangebied Turfhoekweg 15 Steggerda

In de huidige situatie ziet het plangebied eruit als een verouderd agrarisch bedrijf. Naast de in 1925 gebouwde stelpboerderij zijn later meerdere stallen, schuurtjes en bedrijfsgebouwen bijgebouwd. Evenals de gebruikelijke sleufsilo's en voersilo's. De bedrijfsgebouwen zijn bereikbaar voor tractoren en machinerie door de aangelegde betonnen bedrijfsverharding rondom. Ten zuiden van de bebouwing bevindt zich een bosje en ten noorden van de bebouwing en parallel aan de Turfhoekweg bevinden zich bosschages. Het geheel wordt omgeven door agrarische gronden en wordt met twee uitritten en een loopbruggetje aan de Turfhoekweg ontsloten.

1.4 Huidige situatie Nijksweg 24 Blesdijke

Het agrarische bedrijf aan de Nijksweg 24 te Blesdijke is in 1970 gebouwd en kan worden gezien als een moderne variant van de kop-hals-romp boerderij (zie Figuur 2). Naast het hoofdgebouw is aan de oostzijde een grote stal gebouwd. Ten noorden en westen bevinden zich meerdere sleufsilo's en overige agrarische bouwwerken. Aan de westzijde is een bosschage met meerdere bomen te vinden en aan de zuidkant is de tuin enkele bomen ingericht. Ook hier is rondom de bebouwing verharding aangelegd voor machinerie en tractoren. Het perceel ontsluit zich door twee uitritten aan de Nijksweg. De omgeving heeft een zeer open karakter.

Figuur 2. Plangebied Nijksweg 24 Blesdijke

2 Ruimte-voor-ruimte-regeling

2.1 Omgevingsvisie Fryslân 2020: De romte diele

Het ruimtelijk beleid van de provincie vormt een belangrijk kader voor het gemeentelijk (bestemmingsplan)beleid. Dit is neergelegd in de Omgevingsvisie Provincie Fryslân. Deze is op 23 september 2020 vastgesteld. In de omgevingsvisie gaat de provincie voor vier ambities: vitaal, veerkrachtig, karakteristiek en gezond.

De visie wordt op programmaniveau uitgewerkt. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan hergebruik van vrijkomende bebouwing en stimulering van sloop van beeldverstorende bebouwing in het landelijk gebied. Dit zorgt er onder andere voor dat leegstand en verpaupering van bebouwing wordt teruggedrongen. Daarnaast gaat de provincie voor een veerkrachtig beleid, waarin ingrijpende ontwikkelingen opgevangen kunnen worden, het behoud van de karakteristiek van de provincie, door het beschermen van de eigen identiteit en voor een gezonde leefomgeving. Dit plan voorziet in de herontwikkeling van een agrarisch bedrijf (buitenstedelijk) door op twee locaties beeldverstorende bebouwing en verharding te verwijderen en zodoende de ruimtelijke kwaliteit op twee locaties te verbeteren en drie nieuwe woningen te realiseren.

Het plan doet recht aan de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving. De provincie bevordert verder het natuurinclusief ontwerpen bij nieuwe ontwikkelingen. Daarbij wordt onder andere ingezet op het versterken van de natuur in het stedelijk gebied. Natuurinclusief bouwen is een aspect dat niet in bestemmingsplan geregeld kan worden. Het gaat om uitvoeringszaken, zoals speciale stenen toe te passen met invliegmogelijkheden voor vleermuizen of een tuininrichting die biodiversiteit stimuleert. De Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging heeft een checklist opgesteld met 40 punten waarmee bij stedelijke ontwikkeling rekening gehouden kan worden. Voor de ontwikkeling worden geen aanvullende eisen gesteld op dit vlak.

Ook het rekening houden met een veranderend klimaat bij nieuwe ontwikkelingen is een provinciale ambitie. De Provincie streeft naar ‘waterrobuust bouwen’. Dit houdt in dat gebouwen en straten op voldoende hoogte worden aangelegd en dat er voldoende ruimte is voor water in het plan.

2.2 Omgevingsverordening Fryslân 2022 (laatst gewijzigd: 01-01-2025)

Met betrekking tot het thema wonen, geldt vanuit de verordening dat een omgevingsplan nieuwe woningen kan bevatten, wanneer deze passen binnen de regionale woningbouwafspraken[1]. De Friese gemeenten en de provincie willen ook graag in en bij de dorpen, naar aard en schaal, nieuwe woningen toevoegen. Deze projecten zijn vaak van kleine schaal, dynamisch en afhankelijk van lokale initiatieven

[1] Bestuurlijke afspraken tussen provincie en gemeenten over de regionale kwantitatieve en kwalitatieve afstemming van gemeentelijke woningbouwplannen, gebaseerd op de regionale indicatieve woningbehoefte volgens de door de provincie vastgestelde bevolking- en huishoudensprognose.

en lokaal draagvlak. Daarmee zijn ze moeilijk planmatig te programmeren en financieel moeilijker te realiseren. Ze leveren echter wel een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Voor dergelijke ontwikkelingen is onder de regionale woningbouwafspraken ruimte. Daarmee is het plan in overeenstemming met het gestelde in de Verordening Romte Fryslân.

2.3 Ruimte-voor-ruimte regeling

De ruimte-voor-ruimte regeling is van toepassing op het voornemen. Per 1 januari 2024, met de inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Omgevingsverordening van Fryslân, is deze regeling aangepast. Voorheen mocht bij de sloop van minimaal 1.000 m² aan beeldverstorende bebouwing maximaal één woning worden teruggebouwd. Nu is het zo dat bij de sloop van 3.000 m² aan dergelijke bebouwing maximaal twee woningen mogen worden gerealiseerd.

ARTIKEL 2.27 RUIMTE-VOOR-RUIMTE SLOOP BEELDVERSTORENDE BEBOUWING

1. In afwijking van artikel 2.6 kan buiten het bestaand stedelijk gebied maximaal één nieuwe woning op een bestaand voormalig agrarisch bouwperceel of een voormalig niet-agrarisch bouwperceel, in een omgevingsplan worden opgenomen, wanneer:
    a. sprake is van sloop van 1000 m² aan beeldverstorende bebouwing op het voormalig agrarisch bouwperceel of voormalig niet-agrarisch bedrijfsperceel, en
    b. de omgevingskwaliteiten op het perceel aanzienlijk verbeteren, en
    c. de omvang van de woning is afgestemd op aard en schaal van de omgeving.
2. In afwijking van het eerste lid kunnen maximaal twee nieuwe woningen op een bestaand voormalig agrarisch bouwperceel of een voormalig niet-agrarisch bouwperceel in een omgevingsplan worden opgenomen, wanneer sprake is van sloop van 3000 m² of meer van beeldverstorende bebouwing.
3. In afwijking van het eerste en het tweede lid, is sloop niet noodzakelijk, wanneer sprake is van verplaatsing van het agrarisch bedrijf om redenen van groot openbaar belang en de bestaande financieringsmogelijkheden voor verplaatsing ontbreken of ontoereikend zijn.
4. In afwijking van het eerste en tweede lid kan een nieuwe woning aansluitend op het bestaande bouwperceel worden gerealiseerd, wanneer:
    a. het plaatsen op het bouwperceel vanuit oogpunt van ruimtelijke kwaliteit een minder goede keuze is, en
    b. de nieuwe woning aansluit op het voormalig agrarische bouwperceel of het voormalig niet-agrarische bouwperceel, en
    c. een deel van het bestaande bouwperceel wordt geschrapt, zodat per saldo het oppervlak aan bouwperceel niet groter wordt.

Definities

Beeldverstorende bebouwing is bebouwing die door de staat waarin ze verkeert of door de verschijningsvorm, een negatieve invloed heeft op de landschappelijke en cultuurhistorische kernkwaliteiten in de omgeving. Bebouwing omvat gebouwen en andere bouwwerken. Onder een 'bouwwerk' verstaat de Omgevingswet: 'constructie van enige omvang van hout, steen, metaal of ander materiaal, die op

de plaats van bestemming hetzij direct of indirect met de grond verbonden is, hetzij direct of indirect steun vindt in of op de grond, bedoeld om ter plaatse te functioneren.

Betekenis voor het planvoornemen

Conform artikel 2.27 lid 2 is er een maximum van twee nieuw te realiseren woningen per bestaand of voormalig agrarisch bouwperceel. Dit plan beoogt te voorzien in drie nieuwe woningen waarvan twee buiten (maar wel nagenoeg aansluitend op) het bestaande bouwperceel.

Lid 4.a geeft ruimte om van het bestaande agrarisch bouwperceel af te wijken (door aan te sluiten) als er vanuit het oogpunt van ruimtelijke kwaliteit betere keuzes zijn te realiseren. Voor het planvoornemen is het geval dat lintbebouwing niet aansluit bij de omgeving. Door in twee clusters te bouwen wordt aangesloten bij de bebouwingsstructuur in de omgeving. Tevens blijven de huidige zichtlijnen bestaan door tussen de clusters een buffer van agrarische gronden te creëren.

Om de realisatie van twee extra woningen mogelijk te maken moet er volgens de verordening 3.000 m^2 aan beeldverstorende bebouwing gesloopt worden. Middels een onderstaande berekening (zie Tabel 1. Overzicht te slopen bebouwing en verharding) is aangetoond dat er ruim voldoende aan beeldverstorende bebouwing en verharding kan worden gesloopt, mits de locaties Turfhoekweg 15 en Nijksweg 24 worden samengenomen. Het totaal oppervlakte te slopen beeldverstorende bebouwing bedraagt 5.583 m^2 en het totaal oppervlakte te slopen beeldverstorende verharding bedraagt 1.298 m^2. Samen betekent dit een afname van 6.881 m^2 aan bebouwing en verharding.

Tabel 1. Overzicht te slopen bebouwing en verharding

Nijksweg 24	**Bebouwing (m2)**	**Verharding (m2)**	**Totaal (m2)**
Stallen	2.069		
Sleufsilo's/kuilopslag	1.489		
Verharding		750	
Turfhoekweg 15			
Stallen	822		
Bijgebouwen	470		
Sleufsilo's/kuilopslag	733		
Verharding		548	
Totaal	**5.583**	**1.298**	**6.881**

Toekomstige situatie Turfhoekweg en Nijksweg

In ruil voor het verwijderen van de stallen en verhardingen van de twee boerderijen is de wens om middels de ruimte-voor-ruimte-regeling drie nieuwe vrijstaande woningen op het perceel aan de Turfhoekweg 15 te Steggerda te realiseren. De bestaande boerderij zal daarbij ook omgezet worden naar wonen, zodat in de nieuwe situatie aan de Turfhoekweg sprake zal zijn van vier woningen (met bijbehorende bijgebouwen). De locatie Nijksweg wordt omgezet van agrarisch naar wonen. Op deze locatie zal in de toekomstige situatie sprake zijn van één woning, waarbij op korte termijn de bedrijfswoning wordt gesloopt en vervangen door een nieuwe woning met een daarbij behorend nieuw bijgebouw.

Afwegingen

In voorliggend plan wordt in het kader van de ruimte-voor-ruimte-regeling geen aanvullende woningbouw gepleegd aan de Nijksweg, dit vindt enkel plaats aan de Turfhoekweg.

- De Nijksweg ligt in het open beekdal. Landschappelijk gezien zijn verdichtingen niet gewenst in dit grootschalig open gebied. Het toevoegen van nieuwe bebouwing past niet bij de landschappelijke karakteristiek.
- Het gebied tussen de Linde, de Steenwijkerweg en de Markeweg heeft een overwegend agrarisch karakter. Het toevoegen van nieuwe woningen is in essentie niet passend bij agrarische hoofdfunctie van het gebied.
- Het Rijk heeft begin 2024 een Ruimtelijk afwegingskader klimaatadaptieve gebouwde omgeving uitgebracht dat als beslissingsondersteunend instrument voor gemeenten, waterschappen en provincies dient om te helpen bij locatiekeuzes voor onder meer nieuwe woningbouw. De bedoeling hiervan is een goede afweging te maken vanuit het water- en bodemsysteem. De locatie aan de Nijksweg 24 is vanwege de laaggelegen ligging nabij de Linde aangemerkt als moeilijk te ontwikkelen nieuwe locatie. Het is mogelijk, maar het gaat dan om een grote opgave waarbij het ontwikkelen vraagt om een grote aanvullende inspanning om klimaatadaptief te bouwen. Dit zal financieel niet in verhouding staan tot het planvoornemen en fors op de exploitatie van het plan drukken.

Voor Tufhoekweg 15 geldt voor water- en bodemgestuurd bouwen geen, of slechts een zeer laag risico vanuit het water- en bodemsysteem. Deze locatie is vanuit deze optiek dan ook een zeer geschikte locatie voor de compenserende woningbouw in het kader van de ruimte-voor-ruimte-regeling.

Door woningbouw op een passende wijze toe te staan kan op beide locaties een ruimtelijke verbetering ontstaan. Aan de Nijksweg wordt het programma verlicht en ontstaat een sterke landschappelijke verbetering door het vergroten van de openheid van het beekdal. Aan de Turfhoekweg wordt beeldverstorende bebouwing verwijderd en wordt op een bij het landschap passende nieuwbouw gerealiseerd. De inpassing is bovendien dusdanig vormgegeven dat de waarden van de kolonie worden gerespecteerd. De inpassing heeft in nauwe samenwerking plaatsgevonden met de Maatschappij van Weldadigheid, de provincie, de gemeente, het Wetterskip en Hûs en Hiem (zie volgende paragraaf).

2.4 Participatie en overleg

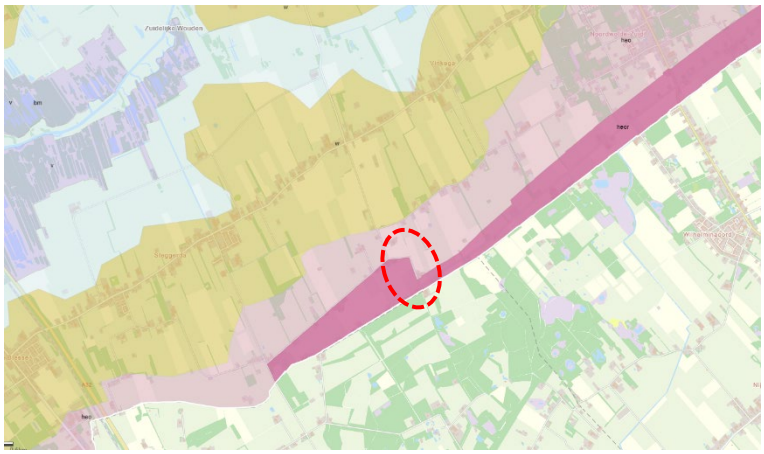
Bij de planvorming zijn de provincie en de gemeente in een vroeg stadium aangehaakt. Op 31 januari 2024 heeft een omgevingstafel plaatsgevonden waarbij beide locaties zijn bezocht. De initiatiefnemer, de provincie, de gemeente, het Wetterskip en Hûs en Hiem waren hierbij betrokken. In 2024 is de planvorming twee keer voorgelegd aan het breed erfgoedoverleg van de Maatschappij van Weldadigheid. En als laatste heeft de Hûs en Hiem ook aanvullend geadviseerd ten aanzien van de planvorming. De verschillende adviezen en overwegingen zijn verwerkt in voorliggend rapport.

3 Ruimtelijk analyse Turfhoekweg 15

3.1 Landschapstype

Het plangebied is onderdeel van de Heideontginning Noordwolde en grenst aan Heideontginning Westvierdeparten (zie Figuur 3). In noordelijk richting gaat het landschap over in de Woudontginning Blesdijke – Boijl (okerkleur) en Beekdal Linde (lichtblauw).

De heideontginning Westvierdeparten is een bijzondere vorm van een meer autonoom ontstane heideontginningen. Het gebied wat we tot dit landschap rekenen is de Maatschappij van Weldadigheid, een sociaal experiment, van generaal Johannes van den Bosch. Hij start in 1818, geheel naar eigen inzicht, met de oprichting van een ‘kolonie' voor verpauperde landgenoten. Kenmerkend voor de heideontginningen en specifiek ook voor de Maatschappij van Weldadigheid is de strakke ontsluitings- en padenpatronen en de blokverkaveling; woningen op gelijkmatige afstanden langs een rechte weg; zandpaden. Het diverse grondgebruik (bos, heide en landbouw) laten het zelfvoorzienende karakter van de gebieden zien.

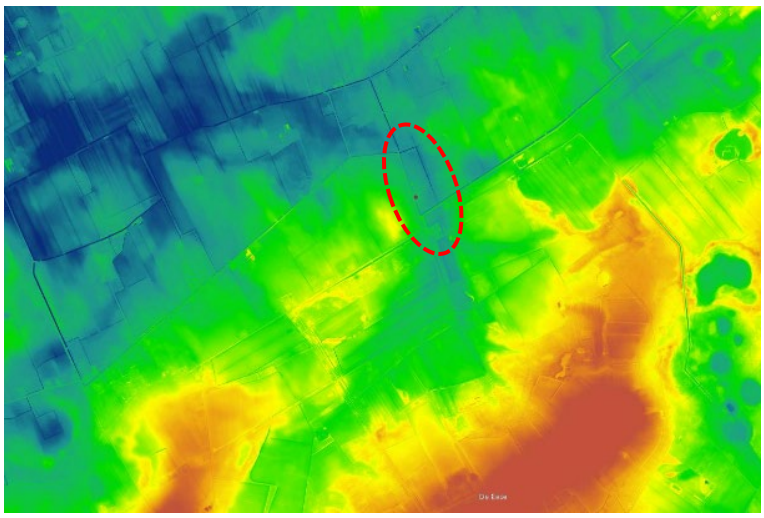

Figuur 3. Landschapstypenkaart (Fryslan.maps.arcgis.com)

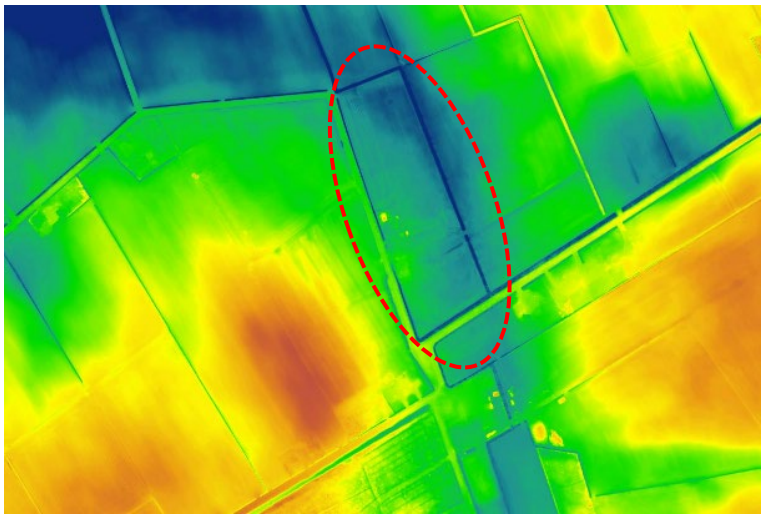
Het plangebied wordt gekenmerkt door een grote mate van openheid en een onregelmatige opstrekkende verkaveling. Het doorzicht in oost-westrichting is een landschappelijke kwaliteit. De laanbeplanting langs de Turfhoekweg en de voormalig vaart zijn structurende elementen en kenmerkend voor de kolonie. De boerderij in het plangebied was geen onderdeel van de kolonie. De boerderij is later gebouwd en is gebouwd op de smalle hoger liggende strook langs de weg. De boerderij is gericht op het zuiden, de destijds belangrijkste structuur.

3.2 Hoogteligging

In de omgeving van het plangebied is sprake van duidelijke hoogteverschillen door de aanwezige hogere dekzandruggen en het lager gelegen beekdal (zie Figuur 4). Het plangebied is onderdeel van de overgangszone tussen deze gebieden. Het overgangsgebied wordt gekenmerkt door diverse kleine ‘geulen’, kleine laagten afgewisseld met beperkte hoogten. Het plangebied ligt op de rand van een dekzandrug en is onderdeel van een ‘geul’ richting het beekdal (zie Figuur 5). Het hoogteverschil is in en om het plangebied goed herkenbaar.

Figuur 4. Hoogtekaart omgeving Turfhoekweg (Bron: AHN Viewer)

Figuur 5. Detailhoogtekaart Turfhoekweg (Bron: AHN Viewer)

3.3 Ontstaansgeschiedenis

Situatie 1900

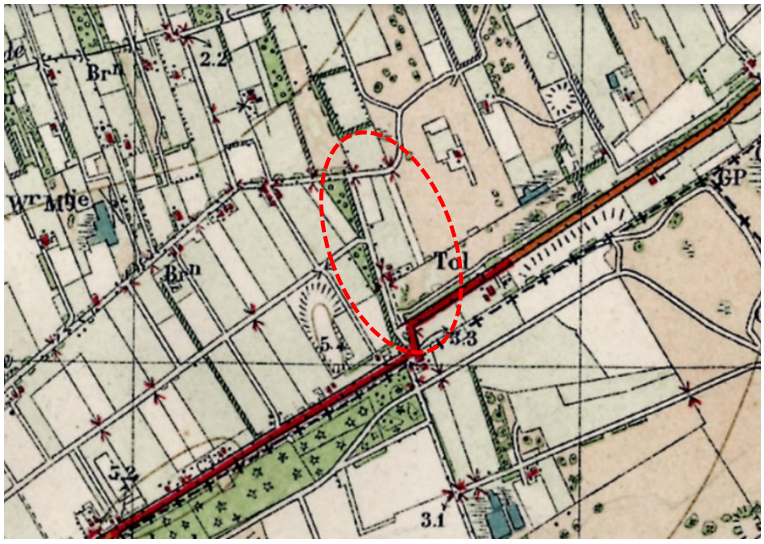
Op de kaart van 1900 (zie Figuur 6) is structuur van de Kolonie van Weldadigheid (Westvierdeparten) in bijna oorspronkelijke vorm herkenbaar. De lange wegen met wegbeplanting, de stroken blokvormige kavels, de bebouwing haaks op de weg en de vaart vormen de hoofdstructuur. Het plangebied ligt ten oosten van het Kolonievaartje. De omgeving van het plangebied heeft een redelijk open karakter. Ten noorden en zuiden van de kolonie is nog sprake van woeste heide- en veengronden.

Figuur 6. Topografische kaart Turfhoekweg 1900 (Bron: Topotijdreis)

Situatie 1926

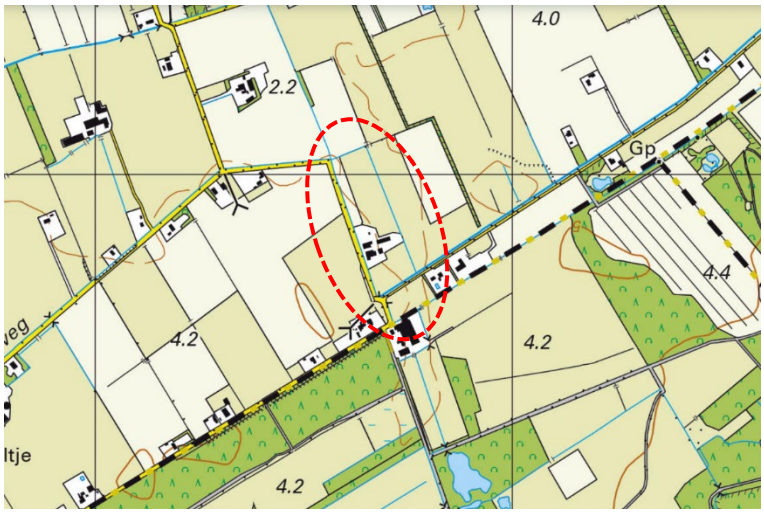
De kaart van 1926 (zie Figuur 7) laat de boerderij in het plangebied voor het eerst zien. De boerderij staat evenwijdig aan de vaart en de weg en wijkt daarmee af van de koloniehuisjes. Ten opzichte van 1900 is het gebied al verder ontgonnen. De verkaveling is fijnmaziger geworden met smalle diepe kavels. De structuur van de kolonie is door de verdere ontginning minder duidelijk geworden doordat de strook blokvormige kavels deels is verdwenen. De openheid van het gebied neemt af door bosaanplant en erfrandbeplantingen. Opvallend is de organische structuur ten noordoosten van het plangebied.

Figuur 7. Topografische kaart Turfhoekweg 1926 (Bron: Topotijdreis)

Situatie 2023

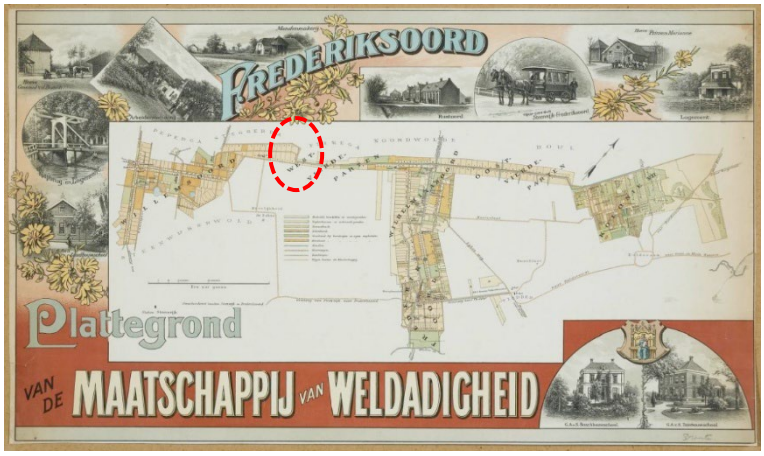
Deze kaart van 2023 (zie Figuur 8) laat de huidige situatie zien. Ten opzichte van de situatie van 1926 zijn veel kavels samengevoegd en heeft de verkaveling een meer grootschalige opzet gekregen. De woeste gronden zijn volledig verdwenen. De structuur van de kolonie is nog herkenbaar in de rechte wegen met laanbeplanting en de blokvormige kavels. De schaal van de agrarische bebouwing is fors toegenomen. Dit is ook in het plangebied het geval.

Figuur 8. Topografische kaart Turfhoekweg 2023 (Bron: Topotijdreis)

3.4 Maatschappij van Weldadigheid

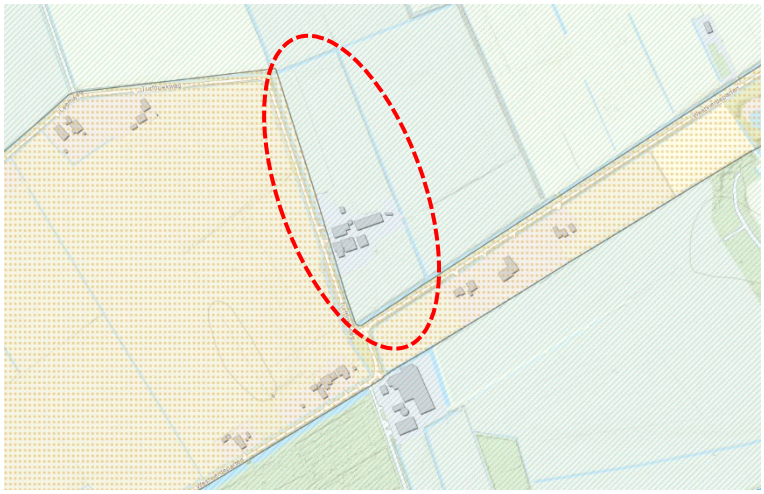
De Koloniën van Weldadigheid zijn UNESCO Werelderfgoed (zie Figuur 9). Hiermee erkent het Werelderfgoedcomité van UNESCO de wereldwijde uitzonderlijke en universele waarde van deze landbouwkoloniën voor armoedebestrijding in Frederiksoord-Wilhelminaoord, Veenhuizen en in de Belgische Kolonie Wortel. Samen vormen ze één transnationaal UNESCO Werelderfgoed.

Figuur 9. Frederiksoord. Maatschappij van weldadigheid (Bron: Kolonie van Weldadigheid)

Kern- en bufferzones

De locatie Turfhoekweg ligt in de kern- en bufferzone van het werelderfgoed (zie Figuur 10). De kaart hieronder laat de ligging zien. Bij planontwikkeling in de bufferzones moet in ruimtelijk opzicht worden gekeken naar de effecten op het Werelderfgoed.

Figuur 10. Kern- en bufferzone (Bron: Kolonienvanweldadigheid.eu)

Authenticiteit en/of integriteit

De uitzonderlijke universele waarde van de Kolonie blijkt ook uit de attributen.

- De basistypologie: de karakteristieke landschapstypologieën van de Koloniën van Weldadigheid in hun bloeiperiode - met representatieve relict landschapslagen die de functionele en ruimtelijke samenhang tonen.
- Het orthogonale grid: alle individuele elementen van het orthogonale grid: beplante wegen, waterwegen, het maatsysteem dat werd toegepast en het patroon van de bebouwing in het grid.
- Representatieve gebouwen en beplanting: individuele gebouwen, ensembles en beplanting die representatief is van dit panoptische model van een landbouwkolonie.

Kernkwaliteiten

Kernkwaliteiten van de Koloniën van Weldadigheid zijn het unieke, samenhangende en goed bewaard gebleven cultuurlandschap van een serie agrarische ontginningen vanaf 1818, gesticht met het oogmerk van armoedebestrijding, en bestaande uit:

1. de typologie van vrije en onvrije koloniën, als resultante van een allesomvattend systeem gericht op de opvang, disciplinering en vorming van kolonisten;
2. de structuur van het landschap, die representatief is voor het experiment van armoedebestrijding en de doorontwikkeling daarvan, tot uiting komend in:
    a. rechte wegen;
    b. laanstructuren en karakteristieke beplanting;
    c. waterstructuren;
    d. de afwisseling van openheid en beslotenheid;
    e. het toegepaste maatsysteem van de verkaveling;
    f. het grid van de bebouwing; en
    g. kenmerkende monumentale gebouwen en terreinen; en
3. de structuur en het karakter van de beschermde dorpsgezichten Frederiksoord, Wilhelminaoord en Veenhuizen.

3.5 Beeldkwaliteitsplan Cultuurhistorisch waardevolle gebieden

Dit beeldkwaliteitsplan geeft aanwijzingen voor kleine ontwikkelingen in het plangebied, zoals uitbreiding van woningen, het realiseren van bijgebouwen en een goede inpassing van een erven. Ook beschrijft het beeldkwaliteitsplan de karakteristieken van de erven en de bebouwing en worden aandachtspunten gegeven.

De gemeente stimuleert brede perceelsbeplantingen rond het hele erf, zodat de erven als groene clusters worden benadrukt. Ook het versterken van het onderscheid tussen een open en groen voorerf en het achtererf is beleidsinzet. Daarnaast zijn de voormalige kleinschalige koloniehuisjes van cultuurhistorische waarde. Nieuwe ontwikkelingen dienen gericht te zijn op het behoud van de koloniehuisjes en dienen de karakteristieken van deze huisjes te respecteren en te versterken. Voorliggende ontwikkeling voorziet niet in de bouw of behoud van koloniehuisjes. De intenties van dit beeldkwaliteitsplan zijn echter wel meegenomen in de planontwikkeling voor de Turfhoekweg.

3.6 Handleiding schaalvergroting agrarische sector Gemeente Weststellingwerf

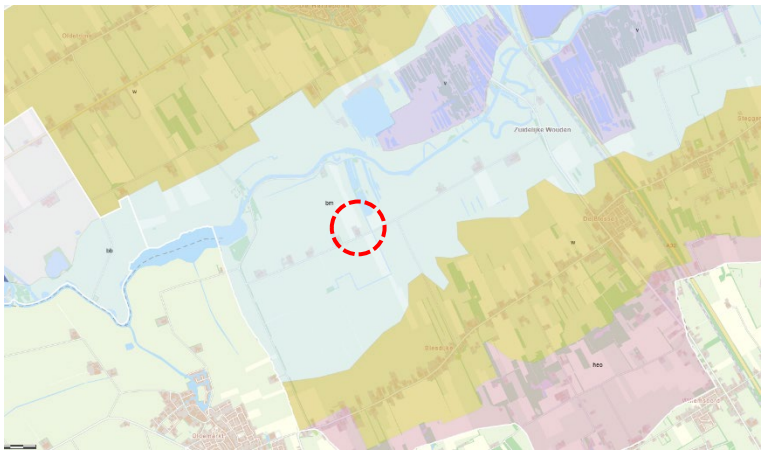
Deze handleiding biedt aanknopingspunten voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen gerelateerd aan de agrarische sector in het landelijk gebied. Voorliggende ontwikkeling betreft een ruimte-voor-ruimte-initiatief. Deze handreiking is gezien de cultuurhistorische waarden en het in paragraaf 3.5 genoemde beeldkwaliteitsplan niet van toepassing.

4 Ruimtelijke analyse Nijksweg 24

4.1 Landschapstype

Het plangebied heeft als landschapstypen Beekdal Linde (middenloop, zie Figuur 11). Dit landschapstype grenst aan de noordzijde aan Woudontginning Wolvega - Nijeberkoop (okerkleur) en aan de zuidzijde aan Woudontginning Blesdijke - Boijl.

Een beekdal is een van oorsprong lager gelegen gebied waardoor een beek stroomt. Er wordt onderscheid gemaakt tussen boven-, midden- en benedenloop. Voor de middenloop waarin het plangebied ligt zijn lineaire open ruimtes kenmerkend. Het landschap is zeer open en de opstrekkende verkaveling haaks op de beek is kenmerkend. Bebouwing zijn schaars tot afwezig. Beplanting komt voor op erven en in kleine bosjes.

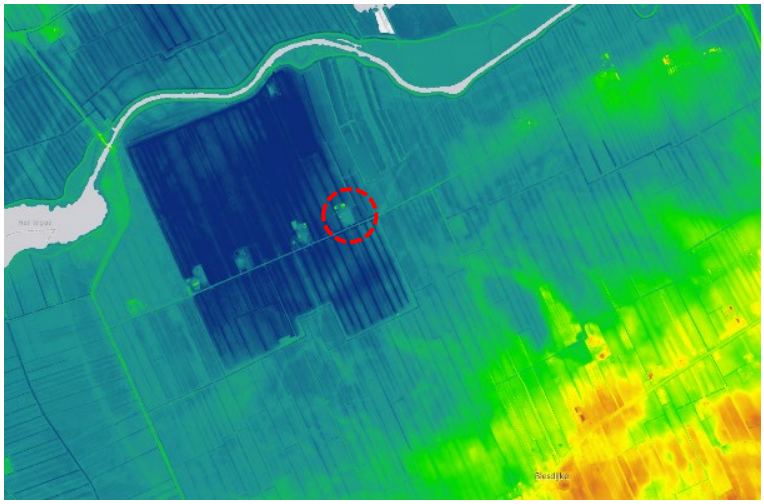

Figuur 11. Landschapstypenkaart (Fryslan.maps.arcgis.com)

Het plan heeft een grootschalig open karakter. De opstrekkende verkaveling is karakteristiek en goed herkenbaar. Beplanting is schaars in het gebied en komt alleen voor op de boerenerven, zo ook in het plangebied aan de Nijksweg.

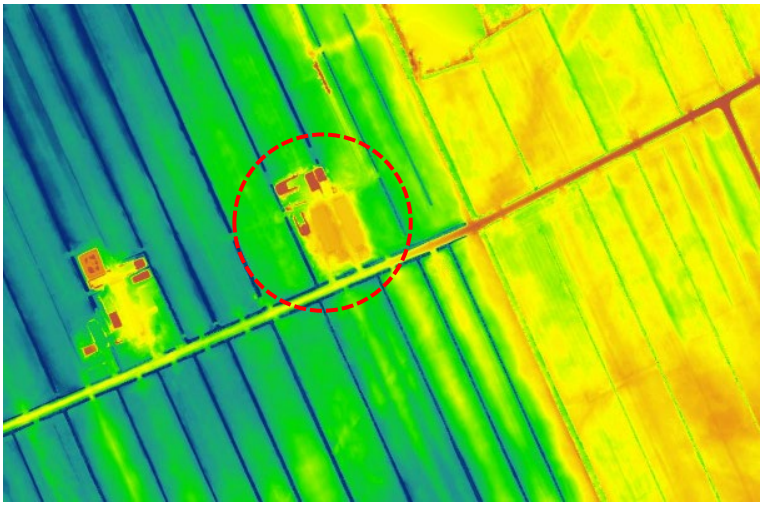
4.2 Hoogteligging

Het plangebied ligt op de rand van ‘Polder Nijk’ en heeft een relatief lage ligging (zie Figuur 12). Ten zuiden van het plangebied is de hoger gelegen dekzandrug goed te zien. Blesdijke is hierop ontstaan en de Markeweg volgt de richting van de dekzandrug.

Figuur 12. Hoogtekaart omgeving Nijksweg en polder (Bron: AHN Viewer)

Op de detailkaart (zie Figuur 13) is goed te zien dat het plangebied op de rand van ‘Polder Nijk’ ligt, op de overgangszone naar het diepere deel van de polder. Het plangebied is opgehoogd ten behoeve van de bebouwing.

Figuur 13. Detailhoogtekaart Nijksweg (Bron: AHN Viewer)

4.3 Ontstaansgeschiedenis

Situatie 1900

Op de kaart van 1900 (zie Figuur 14) is het plangebied nog onbebouwd. De opstrekkende verkaveling haaks op de zandrug van Blesdijke is kenmerkend. Het gebied is grootschalig open.

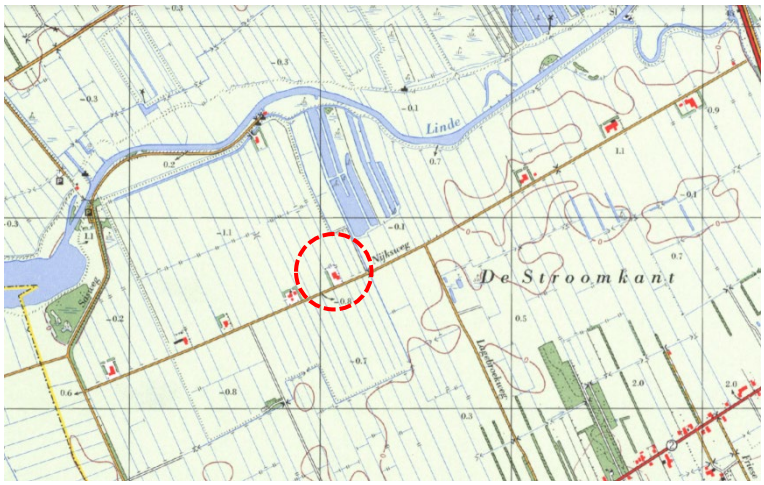
Het plangebied ligt in ‘Polder Nijk’. Een gebied dat in deze periode nog volop in vervening is. Waarschijnlijk is het pakket veen hier relatief dik geweest, waardoor na de vervening een laaggelegen gebied is ontstaan.

Figuur 14. Topografische kaart Nijksweg 1900 (Bron: Topotijdreis)

Situatie 1973

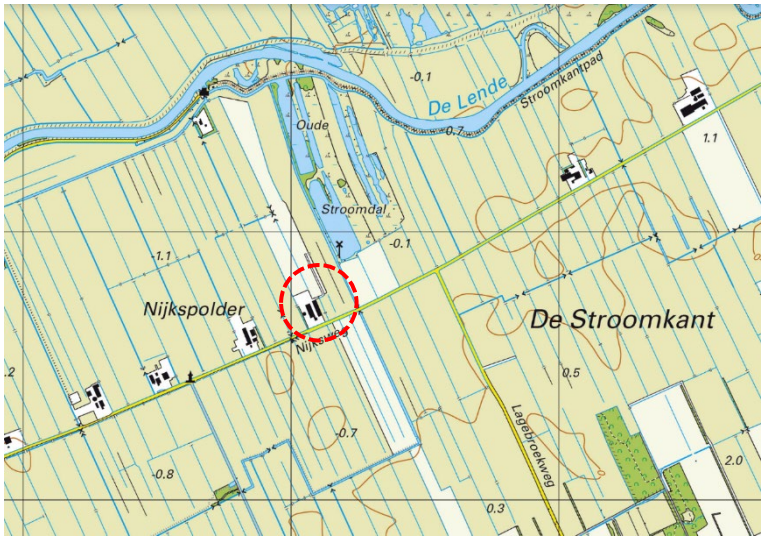
Op de kaart van 1973 (zie Figuur 15) is de boerderij aan de Nijksweg 24 voor het eerst te zien. De boerderij is onderdeel van een reeks nieuwe boerderijen aan een nieuw aangelegde ruilverkavelingsweg. Door de erfrandbeplantingen vormen de nieuwe boerderijen kleine verdichtingen in het verder nog zeer open landschap. De oorspronkelijke opstrekkende verkaveling is nog goed herkenbaar.

Figuur 15. Topografische kaart Nijksweg 1973 (Bron: Topotijdreis)

Situatie 2023

De kaart van 2023 (zie Figuur 16) laat de huidige situatie zien. Ten opzichte van de kaart van 1973 is vooral de bebouwing van de boerderijen sterk toegenomen. De verkaveling is slechts beperkt veranderd.

Figuur 16. Topografische kaart Nijksweg 2023 (Bron: Topotijdreis)

4.4 Handleiding schaalvergroting agrarische sector Gemeente Weststelling-werf

Deze handleiding biedt aanknopingspunten voor de inpassing van nieuwe ontwikkelingen gerelateerd aan de agrarische sector in het landelijk gebied. Voorliggende ontwikkeling betreft een ruimte-voor-ruimte-initiatief . Dit voornemen ligt in het beekdallandschap.

Karakteristieken beekdallandschap

- Het gebied wordt gekenmerkt door een grootschalige openheid, die sterk contrasteert met de meer besloten woudontginningen op de zandruggen.
- Bebouwing komt heel beperkt voor.
- Slotenpatroon haaks op de loop van de beek.

Agrarische erven

In de beekdalen liggen de erven verspreid aan meestal rechtlijnige ontsluitingswegen. De erven zijn vierkant tot rechthoekig van opzet en voegen zich in het verkavelingspatroon van sloten. Waar vroeger een duidelijk onderscheid was tussen het voorerf en het achtererf is dat nu vervaagd. De erven zijn weinig beplant, maar door hun ligging in een weids en open gebied lijken ze toch groene eilanden in de ruimte. De gemeente hecht waarde aan het open karakter van de erven, maar vindt ook dat een goede erfbeplanting nodig is om bebouwing en opslag enigszins aan het zicht onttrekken. Daarom wordt een stevige erfbeplanting voorgeschreven, die in ieder geval 70% van de perceelsgrenzen bevat en minstens 3 hoeken van het erf.

Relatie met planvorming

Het planvoornemen betreft geen agrarisch erf, maar een woonerf. Gezien het verschil in schaal wordt uitgegaan van een minder zware beplanting. Wel zal het woonerf zich moeten gaan voegen naar het verkavelingspatroon.

5 Toekomstige situatie Turfhoekweg 15

5.1 Inrichtingsplan

Op het erf aan de Turfhoekweg 15 wordt ruim 2.500 m^2 beeldverstorende bebouwing gesloopt en agrarische verharding gesaneerd. De bedrijfswoning (boerderij) blijft behouden en krijgt de functie van een reguliere woning.

De Turfhoekweg ligt in en nabij het cultuurhistorisch waardevol gebied Westvierdeparten. De inpassing van de nieuwe woningen zal daarom zorgvuldig plaats moeten vinden moet oog voor de bestaande kwaliteiten. Er wordt in dit plan dan ook bewust voor gekozen om niet aan te sluiten bij de opzet en typologie van de koloniehuisjes. De bestaande boerderij en het bestaande erf vormen het vertrekpunt. De bestaande boerdering en het erf zijn uniek in het (bebouwings)patroon, hebben geen basis in de kolonie en zijn nadrukkelijk gekoppeld aan de hoogteligging en ondergrond. Deze boerderij en het erf zijn daarmee uniek en een authentieke vorm van maatwerk voor de plek. Aan dit bestaande erf wordt een ondergeschikte schuurwoning toegevoegd zodat een uniek woonerf ontstaat. Deze erfopzet wordt op een gelijkwaardige manier ten noorden van de bestaande boerderij nogmaals ingepast. Met deze ingrepen ontstaan er twee woonerven die nadrukkelijk niet geënt zijn op de koloniehuisjes (en erven), maar wel nadrukkelijk hun oorsprong vinden in dit gebied.

Het inrichtingsplan gaat uit van behoud van het bestaande erf en de inpassing van een nieuw erf (zie Figuur 17 en zie bijlage 2). Het bestaande erf behoud ongeveer de huidige grootte. Achter de bestaande boerderij wordt een nieuwe schuurwoning ingepast. De schuurwoning is in uitstraling ondergeschikt aan de boerderij. De boerderij en de schuurwoning vormen visueel een samenhangend geheel. Beide kavels op het erf worden separaat ontsloten. Het erf wordt landschappelijk ingepast door de bestaande opgaande beplanting aan te vullen met nieuwe beplantingen op de erfranden. Het erf vormt daarmee als geheel een groene cluster aan de weg. De bebouwing staat zo dicht mogelijk aan de sloot (vaart) op de weg om daarmee op het hogere deel van het erf te blijven.

Deze erfopzet met een boerderij en een schuur wordt aan de noordzijde van het plangebied nog een keer ingepast. Hiermee wordt ruimte geboden voor nog twee nieuwe woningen. De nieuwe boerderijwoning is ook naar het zuiden gericht en de schuurwoning ligt ook hier achter de boerderijwoning. Op deze manier ontstaat een duidelijk relatie met de bestaande boerderij (en erf) en de landschappelijke ondergrond. Door de eigenheid van de twee erven wordt vermenging met de koloniestructuur voorkomen. Het nieuwe erf wordt ook zorgvuldig landschappelijk ingepast met opgaand groen. De situering van het nieuwe erf houdt rekening met de archeologische waarden, het aanwezige zicht op het open landschap en de ligging van het huidige bouwvlak. Er is een balans gezocht tussen behoud van het doorzicht en aansluiten op het bestaande bouwvlak (om daarmee zo dichtbij als mogelijk bij de voorwaarden van de ruimte-voor-ruimte-regeling te blijven).

Bij elke woning hoort ook een stukje agrarische grond. De kavels worden van elkaar gescheiden met een sloot of een eenvoudig hekwerk.

Figuur 17. Inrichtingsschets Turfhoekweg

5.2 Beeldkwaliteit bebouwing

Het ontwerp gaat uit van twee boerenerven. Het is nadrukkelijk niet de bedoeling dat de bebouwing op de twee erven gelijk wordt. De bebouwing is familie, maar nadrukkelijk niet gelijk. De nieuwe boerderijwoning op het nieuwe erf wordt een moderne interpretatie van de bestaande boerderij. Het wordt nadrukkelijk geen kopie van de bestaande boerderij, maar wordt een moderne variant hierop. De figuur op de kaart is illustratief en niet bedoeld als letterlijk bouwplan. In het plan worden twee schuurwoningen ingepast. De schuurwoningen zullen een zeer ingetogen karakter moeten krijgen, om daarmee zo onderschikt mogelijk te worden in het beeld. De schuurwoningen worden in vormgeving en uitstraling ondergeschikt aan de boerderij. De schuurwoningen verschillen onderling in vormgeving, maar zijn ook familie. Onderstaande referentiebeelden (zie Figuur 18) geeft een indruk van de gewenste uitstraling van de schuurwoningen.

Figuur 18. Referentiebeelden schuurwoningen Turfhoekweg (Bron: Wenink Holtkamp (beeld links en Cor Kalsbeek (beeld rechts))

6 Toekomstige situatie Nijksweg 24

6.1 Inrichtingsplan

Op het erf aan de Nijksweg wordt ruim 4.300 m^2 beeldverstorende bebouwing gesloopt en agrarische verharding gesaneerd. De bestaande woning wordt in eerste instantie gehandhaafd. Deze wordt op termijn vervangen door een nieuwe vrijstaande woning (maximaal 150 m^2) en een nieuw vrijstaand bijgebouw (maximaal 150 m^2). In de nieuwe situatie komt het agrarisch bouwvlak van ongeveer 3,95 hectare te vervallen en resteert een kavel van ongeveer 1,3 hectare. Van dit kavel krijgt 5.000 m^2 de functie 'Wonen'. Het overige deel behoudt de functie 'Agrarisch'. Het woondeel wordt aan de oostzijde van het gehele kavel gesitueerd.

Het plangebied ligt in het beekdal van de Linde, op de rand van Polder Nijk. De grote mate van openheid en de opstrekkende verkaveling zijn belangrijke ruimtelijk kwaliteiten. De aanwezige agrarische erven vormen (groene) verdichtingen in het verder open landschap.

Het plangebied krijgt overwegend een open karakter (zie Figuur 19 en zie bijlage 3). De breedte van het gehele kavel is afgestemd op de verkaveling. De bestaande boomsingel en de bestaande bomen aan de weg worden gehandhaafd. De nieuwe woning wordt haaks op de weg gesitueerd en het bijgebouw heeft een terugliggende, ondergeschikte positionering. Het erf heeft een relatief open karakter, passend bij het open beekdal. Met enkele strategisch geplaatste forse bomen wordt de bebouwing verzacht en ingepast in de groene omgeving. Voor het overige overheerst een open en groen beeld. De openheid van het beekdal wordt met de transformatie van agrarisch erf naar woonerf sterk vergroot.

Figuur 19. Inrichtingsschets Nijksweg 24

6.2 Beeldkwaliteit bebouwing

De invulling van het erf zal bestaan uit een vrijstaande woningen en een vrijstaand bijbouw. Gezien de beperkte schaal van deze ontwikkeling biedt de welstandnota een toereikend beeldkwaliteitskader. Het planvoornemen valt binnen Deelgebied 12. Landelijk gebied. Het beleid voor dit gebied is gericht op het beheer van de bestaande situatie. Voor dit deelgebied is een bijzonder ambitieniveau van kracht. De nadruk ligt hierbij op het behoud en waar mogelijk het versterken van de bestaande en/of gewenste kwaliteit. De klemtoon ligt daarbij op handhaven en respecteren.

7 Quickscan overig beleid

7.1 Regionaal beleid

Regionale woondeal Zuidoost Fryslân

Het Rijk heeft op 13 oktober 2022 afspraken gemaakt met de provincie Fryslân over het provinciale aandeel in de nationale woningbouwopgave. Als onderdeel van de te bouwen woningen tot en met 2030 is afgesproken in de provincie Fryslân dat 17.500 woningen gebouwd zullen worden tot 2030. In de Regionale woondeal Zuidoost Fryslân van 20 april 2023 wordt de regionale doorvertaling gemaakt van deze afspraken voor de regio Zuidoost Fryslân.

De woondeal is een startpunt van een langjarig (tot en met 2030) partnerschap tussen gemeenten, provincies en Rijk. Met de regionale woondeals worden de krachten van de verschillende overheidslagen gebundeld. Door gezamenlijk een inspanningsverplichting aan te gaan, de voortgang te monitoren en knelpunten in beeld te brengen zetten Rijk, provincie en gemeenten zich in om de woningbouw te versnellen.

Woningbouwprogrammering is een langdurig proces. Het gaat bij deze woondeal vooral om het versnellen van bestaande plannen, het gezamenlijk werken aan knelpunten die dit in de weg staan en het (nog) meer sturen op voldoende betaalbare woningen, in zowel de huur als in de koopsector. Indien nodig faciliteren het Rijk en de provincie inzet van menskracht en/of financiële middelen. Woningbouwaantallen Weststellingwerf In de Regionale woondeal Zuidoost Fryslân wordt voor de regio Zuidoost Fryslân uitgegaan van een totaal aantal van 4.680 nieuwbouwwoningen in de periode 2022 tot en met 2030.

Voor de Gemeente Weststellingwerf wordt daarbij uitgegaan van minimaal 500 woningen. De gemeente Weststellingwerf heeft hiervoor sleutelprojecten aangedragen aan het begin van 2023. In de Regionale woondeal Zuidoost Fryslân 2022-2030 zijn voor de gemeente Weststellingwerf de aangedragen plannen gereserveerd. In Weststellingwerf zijn voor 463 woningen van de te realiseren 500 woningen reeds sleutelprojecten. Voor de resterende 37 woningen is dit nog niet het geval.

Met het planvoornemen worden vijf reguliere woningen toegevoegd en twee bedrijfswoningen verwijderd uit de bestaande woningvoorraad. Dit betekent een toename van drie woningen buiten het stedelijk gebied. Dit past binnen de resterende 37 woningen.

7.2 Gemeentelijke beleid

Omgevingsvisie ‘Ruimte voor kwaliteit’

In juni 2019 is de omgevingsvisie ‘Ruimte voor kwaliteit’ vastgesteld. Met deze visie speelt de gemeente Weststellingwerf in op de toekomstige Omgevingswet en is een nieuwe koers ingezet. De nieuwe koers is gebaseerd op loslaten, vertrouwen, samenwerken en faciliteren. De omgevingsvisie is opgesteld in nauwe samenspraak met de bevolking, het bedrijfsleven, de agrarische sector, de politiek en andere belanghebbenden. In de visie komen de volgende thematische visies aan de orde:

- leefbaarheid en zorg;
- landbouw en buitengebied;
- wonen en omgevingskwaliteit;
- duurzaamheid

Daarbij komt dat de omgevingsvisie ruimte biedt voor initiatieven vanuit de samenleving. Het planvoornemen sluit aan bij het thema wonen en omgevingskwaliteit. Er is een landelijke behoefte aan woningen, hier voorziet het planvoornemen in. Tevens worden met de sloopt van de agrarische bebouwing beeldverstorende objecten uit de fysieke leefomgeving verwijderd, dit draagt bij aan de omgevingskwaliteit. Door de nieuwe woningen aan te sluiten op de cultuurhistorische waarden van het gebied wordt er geen inbreuk gedaan op deze waarden.

7.3 Geldend juridisch-planologisch kader

Turfhoekweg 15

Het plangebied valt onder het gemeentelijk omgevingsplan van Weststellingwerf. Op dit moment bestaat dit plan uit het omgevingsplan dat automatisch van kracht is geworden. Voor deze locatie betekent dit dat het geldende bestemmingsplan en de zogenoemde 'bruidsschat' van toepassing zijn.

Het bestemmingsplan ‘Bestemmingsplan Buitengebied 2014’ zoals vastgesteld op 22 september 2016 is hier onderdeel van. Voor het plangebied is de enkelbestemming ‘Agrarisch’ van toepassing en de dubbelbestemmingen: ‘Waarde - Archeologie’ en ‘Waarde - Cultuurhistorie 1’.

De voor 'Waarde - Archeologie' aangewezen gronden zijn, behalve voor de andere daar voorkomende bestemming(en), mede bestemd voor behoud, versterking en/of herstel van de aan deze gronden eigen zijnde archeologische waarden. De functieaanduiding ‘specifieke vorm van agrarisch – hoogveenontginningen’ is van toepassing.

Figuur 20. Bestemmingsplan ‘Buitengebied 2014’ (Bron: Omgevingsloket)

Nijksweg 24

Het plangebied valt onder het gemeentelijk omgevingsplan van Weststellingwerf. Op dit moment bestaat dit plan uit het omgevingsplan dat automatisch van kracht is geworden. Voor deze locatie betekent dit dat het geldende bestemmingsplan en de zogenoemde 'bruidsschat' van toepassing zijn. Het bestemmingsplan ‘Bestemmingsplan Buitengebied 2014’ zoals vastgesteld op 22 september 2016 is hier onderdeel van (zie Figuur 21).

Voor het plangebied is de enkelbestemming ‘Agrarisch’ van toepassing en de dubbelbestemmingen: ‘Waarde - Archeologie”. Tevens is de functieaanduiding ‘Specifieke vorm van agrarisch – beekdalen’ van toepassing. Dit betekent dat rekening moet worden met de landschappelijke waarden van het beekdal. Ten zuiden en ten westen van het plangebied ligt een gasleiding met daarbij behorende veiligheidszone.

Figuur 21.Bestemmingsplan ‘Buitengebied 2014’ (Bron: Omgevingsloket)

8 Quickscan omgevingsaspecten

8.1 Archeologie

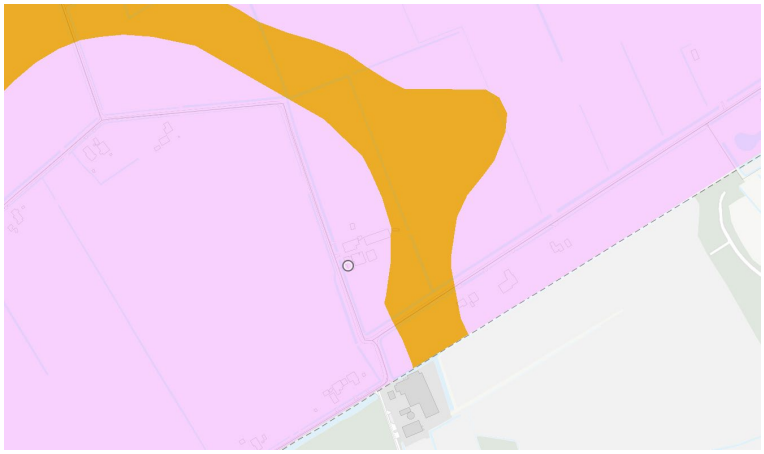
In het kader van de uitvoerbaarheid van ruimtelijke plannen is het belangrijk om aandacht te besteden aan erfgoed. In welke mate er in een plangebied sprake is van erfgoed, dient aan de hand van onderzoek te worden bepaald. Vervolgens moet worden aangegeven op welke manier met deze cultuurhistorische waarden en in de grond aanwezige of te verwachten archeologie rekening wordt gehouden.

De Erfgoedwet bundelt en wijzigt een aantal wetten op het gebied van cultureel erfgoed. Het belangrijkste onderdeel van deze wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de aanwezige archeologische resten intact moeten blijven (in situ). Indien dit niet mogelijk is, worden archeologische resten opgegraven en elders bewaard (ex situ). Daarnaast moet elk ruimtelijk plan een analyse bevatten van de overige cultuurhistorische waarden in relatie tot het plangebied.

Archeologie Turfhoekweg

- Advies ijzertijd-middeleeuwen archeologische kaart (FAMKE): Geen onderzoek noodzakelijk
- Advies steentijd-bronstijd archeologische kaart (FAMKE, zie Figuur 22, roze gebied): Quickscan bij ingrepen groter dan 5.000 m^2
- Advies steentijd-bronstijd archeologische kaart (FAMKE, zie Figuur 22, oranje gebied): Karterend onderzoek (1) bij ingrepen groter dan 500 m^2

ADVIES KARTEREND ONDERZOEK 1 (STEENTIJD-BRONSTIJD)
In deze gebieden kunnen zich archeologische resten uit de steentijd vlak onder de oppervlakte bevinden, die zijn afgedekt door een dun veen- of kleidek. De conservering van eventueel aanwezige resten in nu nog goed, maar de archeologische resten zijn wel zeer kwetsbaar. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 500 m^2 een karterend (boor)onderzoek uit te laten voeren, waarbij minimaal twaalf boringen per hectare worden gezet, met een minimum van twaalf boringen voor gebieden kleiner dan een hectare. De resultaten van een dergelijk karterend booronderzoek kunnen inzicht geven in de aanwezigheid van dekzandkopjes of -ruggen, waarop zich archeologisch resten kunnen bevinden. Het booronderzoek dient zich vooral te richten op het microreliëf van het zand onder het veen- of kleidek. Mochten zich in de gebieden dekzandkoppen of -ruggen bevinden, dan beveelt de provincie aan een waarderend onderzoek te laten verrichten op de gevonden koppen. De resultaten kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Figuur 22. Advies steentijd-bronstijd Turfhoekweg (Bron: Famke)

Archeologie Nijksweg

- Advies ijzertijd-middeleeuwen archeologische kaart (FAMKE, zie Figuur 23, oranje gebied): Karterend onderzoek (1) bij ingrepen groter dan 5.000 m^2
- Advies steentijd-bronstijd archeologische kaart (FAMKE, zie Figuur 24, oranje gebied): Karterend onderzoek (1) bij ingrepen groter dan 500 m^2
- Advies steentijd-bronstijd archeologische kaart (FAMKE, zie Figuur 24, geel gebied): Karterend onderzoek (3) bij ingrepen groter dan 5.000 m^2

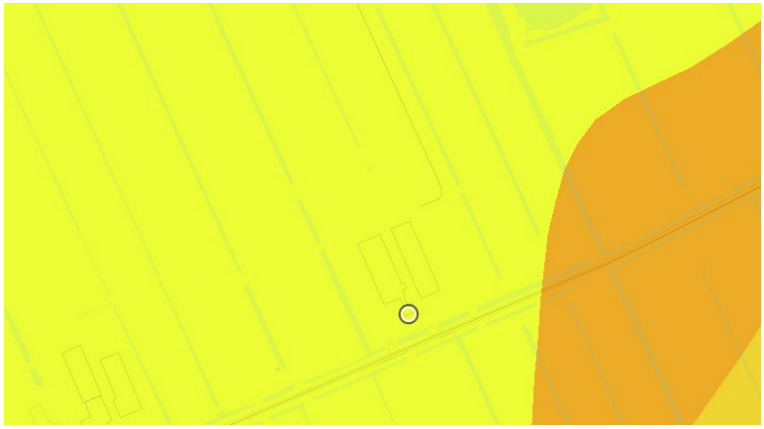

Figuur 23. Advies ijzertijd-middeleeuwen Nijksweg (Bron: Famke)

ADVIES KARTEREND ONDERZOEK (IJZERTIJD-MIDDELEEUWEN)

In deze gebieden kunnen zich archeologische resten bevinden uit de periode ijzertijd - middeleeuwen. Het gaat hier dan met name om vroeg en vol-middeleeuwse veenontginningen. Daarbij bestaat de kans dat er zich huisterpjes uit deze tijd in het plangebied bevinden. Ook de wat oudere boerderijen kunnen archeologische sporen of resten afdekken, hoewel de veengronden eromheen al afgegraven zijn. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer 5.000m² een historisch en karterend onderzoek te verrichten, waarbij speciale aandacht moet worden besteed aan eventuele Romeinse sporen en/of vroeg-middeleeuwse ontginningen. Mochten er, als gevolg van het karterend archeologisch onderzoek, een of meerdere vindplaatsen worden aangetroffen, dan zal uit nader (waarderend) onderzoek

moeten blijken hoe waardevol deze vindplaatsen zijn. De aard van dit waarderend (vervolg)onderzoek hangt af van het type aangetroffen vindplaats, en de strategie van onderzoek dient te worden bepaald door het desbetreffende onderzoeksbureau. Indien de vindplaats een nieuw aangetroffen terp betreft, geldt het advies: 'waarderend onderzoek op terpen'. De resultaten van het karterend onderzoek kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden. Mocht het plangebied een bebouwde kom betreffen, dan dient in de onderzoeksstrategie rekening te worden gehouden met recente verstoringen die zich kunnen hebben voorgedaan.

Figuur 24. Advies steentijd-bronstijd Nijksweg (Bron: Famke)

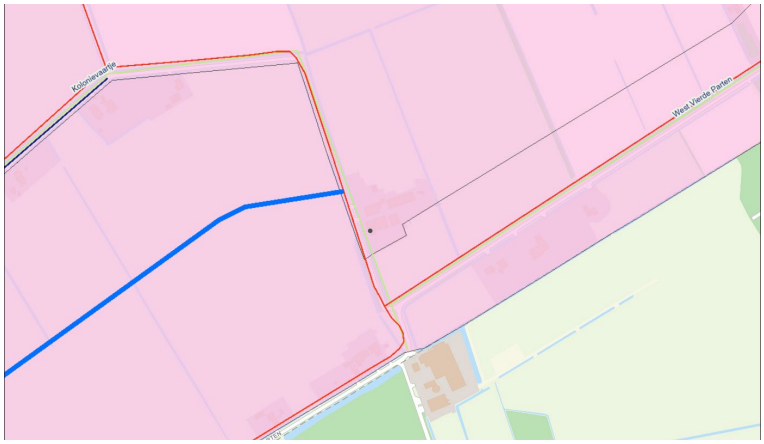
ADVIES KARTEREND ONDERZOEK 3 (STEENTIJD-BRONSTIJD)
In deze gebieden kunnen zich op enige diepte archeologische lagen bevinden uit de steentijd, die zijn afgedekt door een veen- of kleidek. Mochten zich hier archeologisch resten bevinden, dan zijn deze waarschijnlijk goed van kwaliteit. De provincie beveelt daarom aan om bij ingrepen van meer dan 5000m² een karterend (boor)onderzoek uit te laten voeren, waarbij minimaal drie boringen per hectare worden gezet, met een minimum van drie boringen voor gebieden kleiner dan een hectare. De resultaten van een dergelijk karterend booronderzoek kunnen inzicht geven aanwezigheid en diepte van een eventueel aanwezige podzolbodem, waarin zich archeologisch resten kunnen bevinden. Het booronderzoek dient zich vooral te richten op de aanwezigheid van podzol, de diepte en het reliëf van de zandlagen in de bodem. Bij aanwezigheid van een podzolbodem, beveelt de provincie aan het boorgrid te verdichten tot zes boringen per hectare. De resultaten kunnen ook uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

8.2 Cultuurhistorie

Turfhoekweg

Het plangebied Turfhoekweg maakt deel uit van de voormalige landbouwkolonie Wilhelminaoord. Mede om die reden hebben de gronden in het bestemmingsplan de dubbelbestemming "Waarde – Cultuurhistorie 1" gekregen. Deze gronden zijn mede bestemd voor het behoud, de bescherming en/of het herstel van de voorkomende cultuurhistorische waarden.

Ter bescherming van deze cultuurhistorische waarden is in het bestemmingsplan een vergunningenstelsel opgenomen voor het uitvoeren van bepaalde werken en werkzaamheden (aanlegvergunningenstelsel). Een dergelijke omgevingsvergunning kan slechts worden verleend wanneer wordt voldaan aan de gestelde eisen en regels uit het “Beeldkwaliteitsplan Cultuurhistorische waardevolle gebieden” (zie paragraaf 3.5) en er geen onevenredige schade aan de cultuurhistorische waarden van het gebied wordt toegebracht.

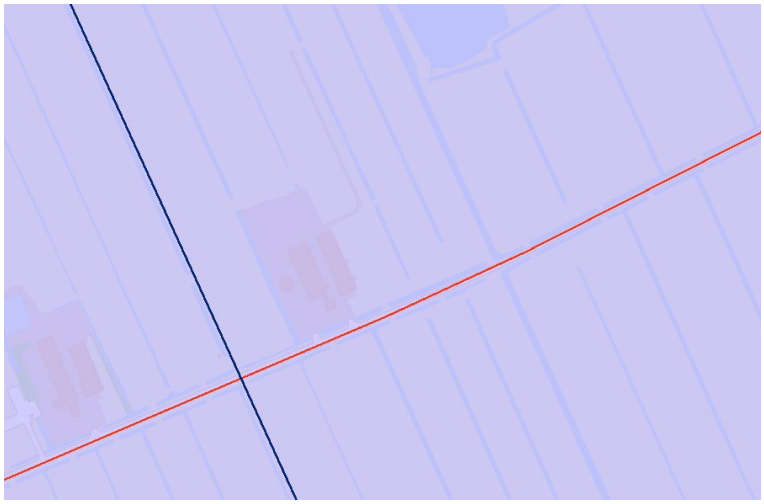

Figuur 25. Cultuurhistorische kaart Fryslân Turfhoekweg

De Turfhoekweg met laanbeplanting, de (deels gedempte) Kolonievaart langs de Turfhoekweg, de gedempte vaart haaks op de Kolonievaart en de opstrekkende jonge veen- en heideverkaveling zijn cultuurhistorisch waardevol.

Nijksweg

Het plangebied aan de Nijksweg ligt in het beekdal. De opstrekkende verkaveling heeft cultuurhistorische waarde (zie Figuur 26). De Nijksweg komt voor in de Inventarisatie Planologische Dienst (1979) en heeft waar de als oude route.

Figuur 26. Cultuurhistorische kaart Fryslân Nijskweg

8.3 Milieuzonering

Turhoekweg

In de wijzigingsbevoegdheid uit artikel 37 van het bestemmingsplan Buitengebied 2014 is bepaald dat de ontwikkeling van een nieuwe woning geen afbreuk mag doen aan de ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen agrarische bedrijven.

Relevant om hierbij te vermelden is het feit dat naast de bedrijven uit de gemeente Weststellingwerf, ook rekening moet worden gehouden met de agrarische bebouwing uit naastgelegen gemeente Steenwijkerland. In de directe omgeving zijn zowel diverse woningen als agrarische bedrijven aanwezig. Uit het kaartbeeld blijkt dat in het buitengebied reeds veel reguliere woningen aanwezig zijn. Onderhavig perceel is voor geen van de bestaande bedrijven 'maatgevend' voor de omvang van de uitbreidingsruimte omdat het niet de meest dichtbij gelegen woning betreft. Het is daarom aannemelijk dat de extra woningen geen afbreuk doen aan de mogelijkheden tot verdere agrarische ontwikkelingen bij de omliggende bedrijven.

Daarnaast moet voor een woning rekening worden gehouden met een geurcontour. De afstand voor geur wordt gemeten vanaf het emissiepunt van een dierenverblijf (artikel 22.97 Bkl). De afstand van een dierenverblijf tot een geurgevoelig object bij geur door het houden van landbouwhuisdieren mag niet kleiner zijn dan 50 m buiten de bebouwde kom. Wanneer de gemeente een Geurverordening geurhinder en veehouderij heeft vastgesteld, mag hier van worden afgeweken en mogen de afstanden die genoemd zijn in de geurverordening worden aangehouden.

De gemeente Weststellingwerf heeft een Geurverordening geurhinder en veehouderij vastgesteld (2 april 2012). Hierin zijn andere waarden voor de afstand in zowel bebouwde kom als het buitengebied opgenomen. In gemeente Weststellingwerf geldt een minimumafstand van 25 meter ten opzichte van geurgevoelige objecten gelegen in het buitengebied. In de directe omgeving van Turfhoekweg 15 zijn binnen een straal van 300 meter drie agrarische bedrijven gevestigd. Turfhoekweg 9, waarbij de grens van het bouwvlak tot de grens van het plangebied ligt op 125 meter in het noordwesten. Zuiderweg 10, waarbij de grens van het agrarische bouwvlak tot de grens van het plangebied op 290 meter afstand in het noordoosten ligt. En Eese 8 welke op een afstand van circa 80 meter ten zuiden van het plangebied ligt. Gelet op de afstanden tot de meest nabij gelegen agrarische bedrijven en het type bedrijf staat vast dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Er is daarom geen geuronderzoek noodzakelijk. Er zijn in de directe omgeving van het plangebied geen andersoortige bedrijven gevestigd, waarop een eventuele woning ter plaatse van het plangebied van invloed zou kunnen zijn.

Nijksweg

In de wijzigingsbevoegdheid uit artikel 37 van het bestemmingsplan Buitengebied 2014 is bepaald dat de ontwikkeling van een nieuwe woning geen afbreuk mag doen aan de ontwikkelingsmogelijkheden van naastgelegen agrarische bedrijven.

Gelet op de afstanden tot de meest nabij gelegen agrarische bedrijven en het type bedrijf staat vast dat sprake is van een goed woon- en leefklimaat. Er is daarom geen geuronderzoek noodzakelijk. Er zijn in de directe omgeving van het plangebied geen andersoortige bedrijven gevestigd, waarop een eventuele woning ter plaatse van het plangebied van invloed zou kunnen zijn.

8.4 Spuitzones

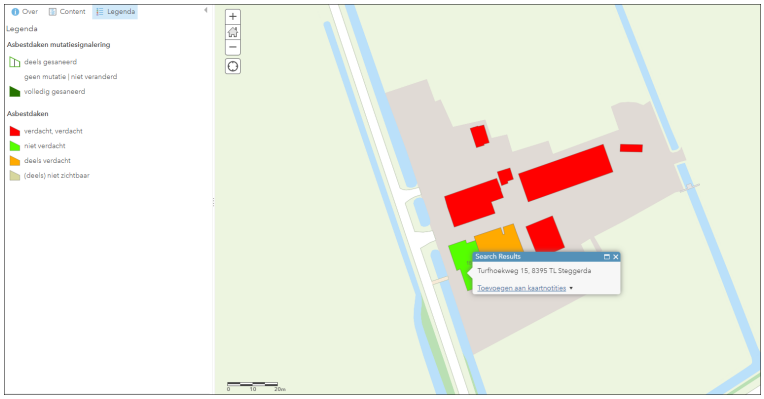
De twee plangebieden grenzen aan agrarisch gebied. Een deel van de gronden is in eigendom van de initiatiefnemer. Op de eigen gronden zal er rekening mee worden gehouden dat er niet op een kortere afstand dan 50 meter gespoten zal worden met gewasbeschermingsmiddelen e.d. In het vervolgproces zullen met de eigenaren van de aangrenzende percelen afspraken gemaakt worden over de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen e.d. Deze afspraken zullen juridisch worden gebord.

8.5 Bodem

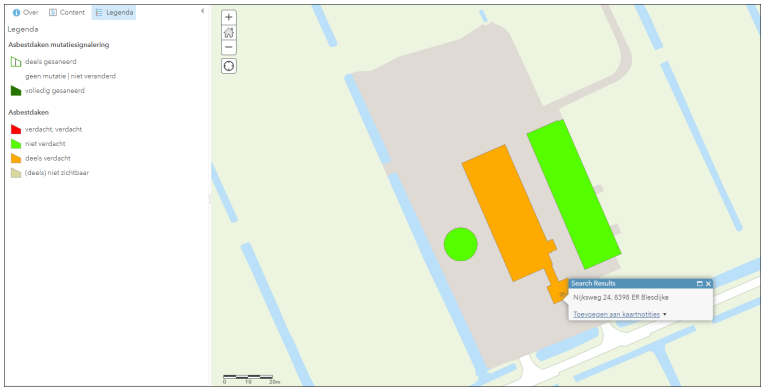
Het zogeheten Bodemloket van Rijkswaterstaat biedt informatie over bodemonderzoeken en -saneringen die zijn uitgevoerd en over bedrijven of terreinen waar 'verdachte' werkzaamheden hebben plaatsgevonden die mogelijk bodemverontreiniging hebben veroorzaakt. Voor dit plan is het Bodemloket geraadpleegd voor de lo. Hieruit blijkt dat ter plaatse er geen milieuverdachte activiteiten en/of calamiteiten bekend zijn. Ook zijn er geen voorgaande bodemonderzoeken bekend van de plangebieden. Bovendien is de grond in het plangebieden niet als verdacht aangemerkt op de bodemkaart. Met de sloopwerkzaamheden dient echter wel rekening te worden gehouden met asbestverdachte daken (zie Figuur 27 en Figuur 28).

VERKENNEND BODEMONDERZOEK

Om het plangebied te wijzigen van een agrarische functie naar de gevoelige functie wonen is in ieder geval een verkennend bodemonderzoek benodigd. Mocht uit de analyse van de resultaten blijken dat er sprake is van een eventuele gebrekkige bodemkwaliteit dan kan aanvullend onderzoek benodigd zijn.

Figuur 27. Asbestverdachte daken Turfhoekweg 15 (Bron: Fryslan.frl/asbestdakenkaart)

Figuur 28. Asbestverdachte daken Nijksweg (Bron: Fryslan.frl/asbestdakenkaart)

8.6 Ecologie

Ter bescherming van de natuur zijn in het Bkl en het Bal diverse regels opgenomen. Deze regels komen grotendeels overeen met de regels die zijn opgenomen in de huidige Wet natuurbescherming. Het gaat hierbij in de eerste plaats om regels voor de gebiedsbescherming van aangewezen Natura 2000-gebieden, regels voor soortenbescherming van te beschermen planten- en diersoorten (waaronder vogels) en regels ter bescherming van houtopstanden. Er is een natuurtoets uitgevoerd (zie bijlage van dit document).

Soortenbescherming

Uit de beknopte natuurtoets komt naar voren dat ecologisch gezien beide locaties niet op voorhand kunnen worden vrijgegeven, maar dat er nog diverse nadere onderzoeken naar verschillende mogelijk te verwachten beschermde diersoorten noodzakelijk zijn. In onderstaande tabel (zie Tabel 2) is een overzicht opgenomen van welk nader onderzoek waar noodzakelijk is.

Tabel 2. Overzicht van waar nader onderzoek noodzakelijk is.

Soortgroep	Turfhoekweg 15, Steggerda	Nijksweg 24, Blesdijke
Vogels	Ransuil/sperwer* in boom	Huismus in te slopen gebouwen
Vleermuizen	In gebouw 5 en 6	In gebouw 1 en 3
Grondgebonden zoogdieren	Kleine marterachtigen Waterspitsmuis* (sloten)	
Reptielen	Hazelworm	
Vissen	Grote modderkruiper* (sloten)	

* Deze soorten dienen op de planlocatie aan de Turfhoekweg alleen onderzocht te worden als de boom in de tuin zal worden gekapt en wanneer in de sloten of in de oevers daarvan zal worden gewerkt.

Gebiedsbescherming

Negatieve effecten ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om vast te stellen of er geen toename van stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van de werkzaamheden. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

Houtopstanden

De plannen leiden niet tot aantasting van beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân vanwege provinciaal beschermde houtopstanden is niet nodig.

8.7 Luchtkwaliteit

Het initiatief moet voldoen aan de luchtkwaliteitseisen zoals opgenomen in het Bkl. Aangetoond moet worden dat de toename van NO2 of PM10 met het initiatief 'niet in betekende mate' is. Gezien de schaal van kan er vanuit worden gegaan dat dit het geval is.

8.8 Geluid

Op de locatie Turfhoekweg en Nijksweg worden geluidgevoelige gebouwen, namelijk woningen, toegevoegd. Om te toetsen aan de standaardwaarden en grenswaarden zoals opgenomen in het Bkl, moet een akoestisch onderzoek worden uitgevoerd. Deze zal in het vervolgproces worden uitgevoerd.

8.9 Ladder voor duurzame verstedelijking

Op grond van artikel 5.129g van het Bkl is het, in het kader van zorgvuldig ruimtegebruik en tegengaan van leegstand, nodig de behoefte van een stedelijke ontwikkeling te onderbouwen. Dit wordt de toets aan de Ladder voor duurzame verstedelijking genoemd. In dit geval is echter geen sprake van een stedelijke ontwikkeling. In geval van wonen geldt namelijk dat er bij projecten vanaf 12 woningen sprake is van een stedelijke ontwikkeling die 'ladderplichtig' is en in dit geval gaat het om minder woningen. In de onderbouwing zullen wij dit toelichten.

8.10 Verkeer en parkeren

De gemeente hanteert vaste parkeernormen. Gezien de grootte van de erven kan de parkeerbehoefte op eigen erf wordt opgelost.

8.11 Externe veiligheid

Wanneer een projectgebied binnen het aandachtsgebied van een risicobron ligt, moet rekening worden gehouden met mogelijke risico's. In dit geval zijn er geen bijzonderheden; risicobronnen liggen op grote afstand van de twee gebieden.

8.12 M.e.r.-beoordeling

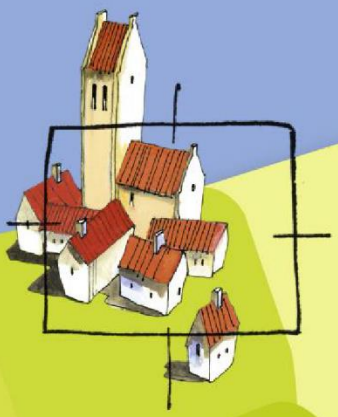
De ontwikkeling is niet zodanig groot dat formeel een m.e.r.-procedure moet worden gevolgd. Het is geen stedelijke ontwikkelingsproject in de zin van onderdeel J11.2 van Bijlage V bij het Omgevingsbesluit.

Bijlage 1. Natuurtoets

Natuurtoets Rood voor Rood-locaties

Turfhoekweg 15, Steggerda en

Nijksweg 24, Blesdijke

BügelHajema

Ruimte voor de leefomgeving

Natuurtoets Rood voor Rood-locaties

Turfhoekweg 15, Steggerda en

Nijksweg 24, Blesdijke

12 juni 2024

Projectnummer P002333

Ruimte voor de leefomgeving

BügelHajema, Adviseurs voor leefomgeving en omgevingsrecht BNSP

Inhoudsopgave

1 Inleiding 4

1.1 Plangebied en voornemen 4

1.1.1 Turfhoekweg 15, Steggerda 4

1.1.2 Nijksweg 24, Blesdijke 8

2 Soortenbescherming 10

2.1 Wet- en regelgeving 10

2.1.1 Algemene zorgplicht 10

2.1.2 Flora- en fauna-activiteiten 10

2.2 Inventarisatie 11

2.2.1 Vaatplanten 11

2.2.2 Vogels 12

2.2.3 Vleermuizen 12

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren 13

2.2.5 Amfibieën 14

2.2.6 Reptielen 14

2.2.7 Dagvlinders 15

2.2.8 Libellen 15

2.2.9 Vissen 15

2.2.10 Overige soortgroepen 15

2.3 Toetsing 16

2.3.1 Vogels 16

2.3.2 Vleermuizen 16

2.3.3 Grondgebonden zoogdieren 16

2.3.4 Amfibieën 17

2.3.5 Reptielen 17

2.3.6 Vissen 17

3 Gebiedsbescherming 18

3.1 Wet- en regelgeving 18

3.1.1 Natura 2000-gebieden 18

3.1.2 Natuurnetwerk Nederland 19

3.2 Inventarisatie 19

3.3 Toetsing 19

3.3.1 Natura 2000-gebieden 19

3.3.2 NNN (en andere beschermde gebieden) 20

4 Beschermde houtopstanden 21

4.1 Wet- en regelgeving 21

4.2 Inventarisatie en toetsing 21

5 Conclusie **22**
5.1 Soortenbescherming 22
5.1.1 Nader onderzoek 22
5.1.2 Zorgplichtmaatregelen 23
5.2 Gebiedsbescherming 24
5.3 Houtopstanden 24

1 Inleiding

De initiatiefnemer maakt gebruik van een Rood voor Rood-regeling op twee locaties in de gemeente Weststellingwerf. Om het plan aan de natuurwet- en regelgeving te toetsen, is een natuurtoets uitgevoerd. Het doel van deze natuurtoets is om na te gaan of het plan vanuit ecologisch oogpunt uitvoerbaar is. Uit de natuurtoets kan ook blijken dat aanvullend onderzoek in het kader van de Omgevingswet (Ow)[1] of het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid noodzakelijk is.
Naast het raadplegen van bronnen is het plangebied ten behoeve van de natuurtoets op 22 april 2024 bezocht door een ecoloog van BügelHajema Adviseurs. De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren: half bewolkt, 9˚C en er stond een matige wind.

1.1 Plangebied en voornemen

De plannen hebben betrekking op twee locaties; de Turfhoekweg 15 in Steggerda en de Nijksweg 24 in Blesdijke. De Nijksweg betreft de saneringslocatie van beeldverstorende bebouwing, waarbij op de locatie aan de Turfhoekweg wordt gecompenseerd met het toevoegen van drie nieuwe woningen. Op deze locatie vindt eveneens sanering van de nodige beeldverstorende bebouwing plaats. De plangebieden en plannen zijn hierna per locatie verder omschreven.

1.1.1 Turfhoekweg 15, Steggerda

Turfhoekweg 15 bevindt zich tussen Steggerda, De Eese, Wilhelminaoord en Vinkega, nabij de Fries-Overijsselse grens. Het plangebied betreft perceel 522, sectie M van kadastrale gemeente Noordwolde (zie figuur 1). Het perceel grenst aan de westzijde aan de Turfhoekweg en aan de zuidzijde aan de Westvierdeparten en ten noorden en oosten bevinden zich agrarische percelen. In het plangebied staat een woonboerderij met daarnaast vijf losse gebouwen (zie figuur 2). De noordelijk gelegen stallen (gebouwen 1 en 2) zijn opgetrokken uit baksteen en hebben golfplaten daken. De twee schuren/ overkappingen (gebouwen 3 en 4) zijn opgetrokken uit rabatdelen met een golfplaten dak. De oude stal (gebouw 5) is opgetrokken uit een steensmuur met dakpannen. De woonboerderij (nummer 6) bestaat uit een steensmuur met dakpannen. Ten noorden en zuiden van de bebouwing zijn enkele bomen aanwezig, met daarachter agrarisch gebruikt land. Langs de randen van het plangebied bevinden zich watervoerende sloten.

Aan de Turfhoekweg 15 te Steggerda wordt het overgrote deel van de agrarische bedrijfsbebouwing en verharding verwijderd. Alleen de agrarische bedrijfswoning/woonboerderij (nummer 6) met de oude, traditionele open stal blijft behouden en krijgt de functie van een reguliere woning. Hieraan vinden wel enkele renovatiewerkzaamheden plaats, waaronder een dakrenovatie. In de tuin worden heesters verwijderd en mogelijk ook enkele bomen gekapt. Er bevindt zich geen oppervlaktewater binnen het plangebied en er zal niet in watergang die rond het plangebied loopt, worden gewerkt.

[1] De Wet natuurbescherming is vanaf 1 januari 2024 opgenomen in de Omgevingswet. De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. De Omgevingswet beschermt zowel soorten als (Europese) natuurgebieden.

Figuur 1. Locatie Turfhoekweg 15, Steggerda. Het volledige plangebied is rood omlijnd (bron ondergrond: Regels op de kaart.)

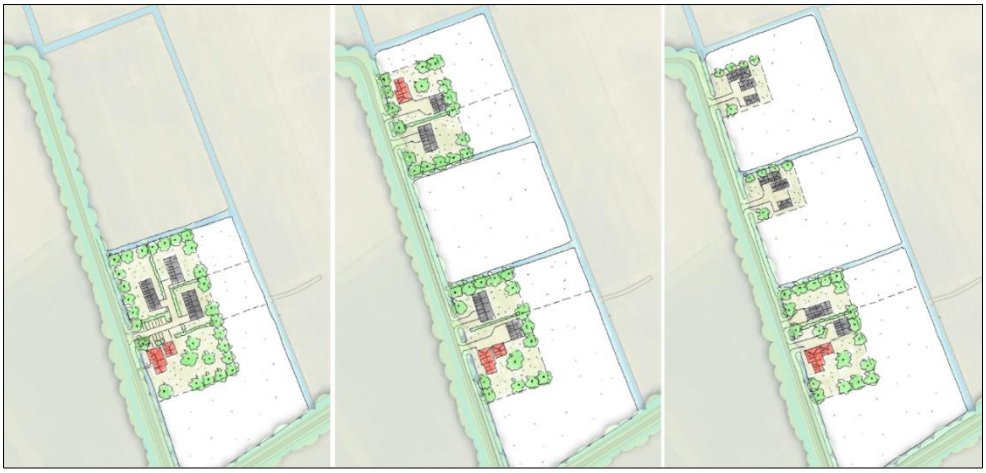

Figuur 2. Verschillende gebouwen aan Turfhoekweg. Gebouwen 1 en 2 zijn nieuwere stallen, opgetrokken uit baksteen en met golfplaten daken. Gebouwen 3 en 4 zijn open schuren of overkappingen, opgetrokken uit houten rabatdelen en golfplaten daken. Gebouw 5 is een oude open stal, opgetrokken uit een enkelsteens muur aan de noord-, oost- en zuidzijde en bevat een pannendak. Gebouw 6 is de agrarische bedrijfswoning/woonboerderij.

Er bestaan voor planvorming drie varianten voor invulling van het gebied, te weten:

- Variant 1: waarbij de bestaande boerderij met traditionele stal en het bestaande erf als vertrekpunt geldt. Het erf van de bestaande boerderij wordt vergroot om ruimte te bieden aan drie nieuwe woningen.
- Variant 2: gaat uit van de inpassing van twee erven. Ook in deze variant vormen de bestaande boerderij met oude stal en het bestaande erf het vertrekpunt. Hierbij behoudt het erf wel ongeveer de huidige omvang en wordt één extra woning toegevoegd. Deze erfopzet wordt verder noordwaarts gelegen nogmaals in het landschap ingepast waarbij ruimte voor twee andere nieuw te realiseren woningen wordt geboden.
- Variant 3: betreft eveneens een opzet van het bestaande boerenerf met bestaande boerderij en stal met het toevoegen van één woning. Daarnaast wordt verder noordwaarts op een tweetal locaties een nieuw erf voor één nieuwe woning ingepast.

Varianten 2 en 3 betreffen de voorkeursvariant van initiatiefnemer en bewoner van de bestaande boerderij aan de Turfhoekweg voor verdere planvorming. Op een later moment wordt met betrokkenen bij de Omgevingstafel voor planvorming een definitieve keuze voor de te realiseren variant gemaakt.

Figuur 3. Omschreven varianten voor planvorming, van links naar rechts varianten 1, 2 en 3.

Foto's 1 t/m 6. Impressie van Turfhoekweg 15 op 22 april 2024. Foto 1: agrarische bedrijfswoning/ woonboerderij aan de voorzijde, foto 2: een van de nieuwere stallen met voersilo, gebouw 1, gezien vanaf de weg, foto 3: steenhopen op het perceel, foto 4: gebouw 1 vanaf de achterzijde gezien, foto 5: perceel aan de noordzijde, foto 6: gebouw 4 van binnenuit gezien.

1.1.2 Nijksweg 24, Blesdijke

Het plangebied aan de Nijksweg 24 te Blesdijke omvat een melkveehouderijbedrijf met agrarische bedrijfswoning, melkstal (zie figuur 4, gebouw 1), melkveestal (gebouw 2) en een kalverenstal (gebouw 3). Alle gebouwen zijn opgetrokken uit baksteen en hebben geen spouw. De melkveestal en kalverenstal (nummers 2 en 3) hebben een dak van golfplaten. De melkstal (nummer 1) heeft een golfplaten dak met zonnepanelen. Ten westen en ten zuiden van de bebouwing zijn meerdere bomen aanwezig. Er is geen permanent oppervlaktewater in het plangebied aanwezig.

In de toekomstige situatie worden de bedrijfsgebouwen (gebouwen 1 t/m 3) en de verharding verwijderd. De agrarische bedrijfswoning blijft behouden en krijgt een functie als reguliere woning. Er worden geen bomen gekapt.

Figuur 4. Verschillende gebouwen aan Nijksweg 24, Blesdijke. Gebouw 1 is de melkstal met zonnepanelen, gebouw 2 is de grote melkveestal en gebouw 3 de kalverstal die bestaat uit twee delen, namelijk een ouder en een nieuwer gedeelte.

Foto's 7 t/m 10. Impressie van Nijksweg 24, Blesdijke op 22 april 2024. Foto 7: de inrit met aan de rechterzijde de melkstal (nummer 1) en aan de linkerzijde de agrarische bedrijfswoning, foto 8: de melkstal (nummer 1) en grote stal (nummer 2), foto 9: de noordzijde van de kalverstal (nummer 3), foto 10: de zuidgevel van het oudere gedeelte van gebouw 3.

2 Soortenbescherming

2.1 Wet- en regelgeving

2.1.1 Algemene zorgplicht

Voor de gehele fysieke leefomgeving geldt een algemene zorgplicht (artikelen 1.6, 1.7 en 1.7a Omgevingswet). Deze zorgplicht houdt in dat nadelige gevolgen voor de fysieke leefomgeving als gevolg van activiteiten redelijkerwijs zoveel mogelijk worden voorkomen of beperkt. In geval van aanzienlijke nadelige gevolgen kunnen activiteiten op grond van deze zorgplicht ook worden verboden (artikel 1.7a Omgevingswet).

2.1.2 Flora- en fauna-activiteiten

Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor dieren en planten in het wild. Dit betreffen flora- en fauna-activiteiten. De Omgevingswet geeft in hoofdstuk 4 algemene regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving, waaronder flora- en fauna-activiteiten[2]. In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) zijn de flora- en fauna-activiteiten verder uitgewerkt[3].

Specifieke zorgplicht

Er geldt een specifieke zorgplicht voor flora- en fauna-activiteiten (artikel 11.27 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat degene die een flora- en fauna-activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben, maatregelen moet nemen om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Deze plicht houdt in ieder geval in dat onderzoek moet worden verricht naar de aanwezigheid van de soorten en naar voor deze soorten belangrijke leefgebieden of natuurlijke habitats in het plangebied of in de nabijheid van het plangebied, zoals genoemd in artikel 11.27, lid 2a Bal. Hieronder vallen alle soorten van de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en soorten genoemd in bijlage IX van het Bal of in de Nederlandse Rode lijsten (artikel 2.19, lid 5, sub a, sub 3 Omgevingswet). Op de Rode lijsten staan soorten die uit Nederland zijn verdwenen of dreigen te verdwijnen, ingedeeld in verschillende categorieën voor mate van bedreiging (van gevoelig tot verdwenen uit Nederland).

Vergunningplicht

Voor het uitvoeren van een flora- en fauna-activiteit is in beginsel een omgevingsvergunning ingevolge de Omgevingswet (artikel 5.1, lid 2, sub g) en het Bal (zie hierna) nodig. De soortenbescherming van planten en dieren omvat:

- alle van nature in Nederland in het wild voorkomende vogels zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn (paragraaf 11.2.2, artikelen 11.37-11.45 Bal);
- dier- en plantensoorten die zijn beschermd op grond van de Habitatrichtlijn en de verdragen van Bern en Bonn (paragraaf 11.2.3, artikelen 11.46-11.53 Bal);

[2] Voor het begrip flora- en fauna-activiteit zie bijlage bij Omgevingswet artikel 1.1.

[3] Artikelen 11.27 en 11.28 en de paragrafen 11.2.2 tot en met 11.2.5 Bal.

– nationaal beschermde dier- en plantensoorten genoemd in de bijlage IX van het Bal (paragraaf 11.2.4, artikelen 11.54-11.59 Bal).

Vergunningvrije gevallen

In het Bal zijn daarnaast vergunningvrije gevallen aangewezen waarvoor, zoals de naam al zegt, geen vergunning nodig is. Het gaat hierbij om flora- en fauna-activiteiten die zijn aangewezen in een programma, een omgevingsverordening, een ministeriële regeling of een gedragscode. Aan het aanwijzen van vergunningvrije gevallen zijn wel eisen verbonden die verschillen per beschermingstype. Voor Vogelrichtlijnsoorten staan deze omschreven in artikelen 11.41-11.45 Bal, voor Habitatrichtlijn-soorten in artikelen 11.49-11.53 Bal en voor andere soorten in artikelen 11.55-11.59 Bal.

2.2 Inventarisatie

Uit het raadplegen van gegevens van de laatste vijf jaar in de Nationale Databank Flora en Fauna[4] (NDFF) op 27 en 29 april 2024 blijkt dat in de directe omgeving (0-1 km) van de twee locaties diverse beschermde diersoorten bekend zijn. In dit geval gaat het specifiek om vogels met jaarrond beschermde nesten, zoogdieren, reptielen, amfibieën en aantal insectensoorten en een vissensoort. Tevens zijn verschillende rode lijstsoorten bekend in de omgeving van de plangebieden. Hierna worden per soortgroep alle relevante soorten besproken.

2.2.1 Vaatplanten

Op het erf en het omgrenzende land van de Turfhoekweg zijn gedurende het veldbezoek Engels raaigras, fluitenkruid, look-zonder-look, grote brandnetel, wilgenroosje en groot hoefblad aangetroffen. In de tuin zijn zachte berk, zomereik, coniferen, beuk, lijsterbes, hulst, taxus, hulst, gele dovenetel, grote brandnetel en kruipend zenegroen waargenomen. In het plangebied aan de Nijksweg zijn Engels raaigras, fluitenkruid, paardenbloem, grote brandnetel en blaartrekkende boterbloem waargenomen tijdens het veldbezoek.

Beide plangebieden zijn matig tot zeer voedselrijk. Beschermde planten zijn niet aangetroffen en zijn ook niet uit de omgeving bekend (NDFF). Gezien de terreingesteldheid en afwezigheid van waarnemingen kunnen beschermde plantensoorten in beide plangebieden worden uitgesloten.

In de directe omgeving van beide plangebieden is een aantal rode lijstsoorten waargenomen. Gezien de terreingesteldheid en de eisen die deze soorten aan hun omgeving stellen worden deze op beide locaties niet verwacht. De uit de omgeving bekende soorten, zoals krabbenscheer, eenjarig wollegras en ronde zonnedauw, zijn voornamelijk voorkomend in heide-en of veengebieden.

[4] De NDFF is de meest omvangrijke landelijke informatiebron van verspreidingsgegevens en bevat betrouwbare waarnemingen van planten en dieren in Nederland. Nieuwe gegevens worden met regelmaat toegevoegd. Alle gegevens in de NDFF zijn door soortexperts gevalideerd.

2.2.2 Vogels

Vogels met jaarrond beschermde nestplaatsen

Uit de omgeving van beide plangebieden zijn verschillende vogelsoorten bekend waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn, zoals huismus, boerenzwaluw, steenuil en buizerd (NDFF).

TURFHOEKWEG

In de tuin is in een van de coniferen aan de zuidrand van de houtopstand van de tuin een relatief groot nest met daarnaast op de grond een (oude) plukplek aangetroffen. Dit nest kan van een roofvogel of uil met een jaarrond beschermd nest, zoals sperwer of ransuil, zijn.

De te slopen bebouwing is vanwege de openheid van de gebouwen en het gebrek aan besloten ruimtes ongeschikt als nestgelegenheid voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals kerkuil of huismus (Rode lijst: gevoelig). Tijdens het veldbezoek zijn op het gehele erf geen huismussen waargenomen. Ook zijn geen sporen van kerkuil of steenuil, zoals braakballen of krijtstrepen, waargenomen.

NIJKSWEG

Tijdens het veldbezoek zijn circa 10 huismussen waargenomen in de melkveestal (nummer 2), de kalverstal (nummer 3) en onder de zonnepanelen van de melkstal (nummer 1). Er zijn geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van nesten van kerkuil of steenuil. Er bevinden zich geen jaarrond beschermde nesten in de naastgelegen houtwal ten westen van de bebouwing.

Foerageergebied

Beide plangebieden vormen mogelijk een onderdeel van het foerageergebied van vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus, en de uit de omgeving bekende vogelsoorten, zoals buizerd en sperwer (NDFF).

Overige en rode lijstsoorten

In de bomen en struiken in de tuin van Turfhoekweg kunnen soorten zoals roodborst, winterkoning en merel broeden. Tijdens het veldbezoek zijn ook broedgevallen van een witte kwikstaart en een holenduif waargenomen. Op het erf van de Nijksweg zijn broedgevallen van spreeuw en holenduif waargenomen. Nesten van deze soorten zijn alleen tijdens de broedperiode beschermd.

2.2.3 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Uit de omgeving van beide plangebieden zijn verschillende vleermuissoorten bekend, zoals gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis (NDFF).

TURFHOEKWEG

De gebouwen 1, 2, 3 en 4 zijn ongeschikt voor verblijfplaatsen van vleermuizen. Hiervoor zijn ze te open en bestaan geen mogelijkheden om in weg te kruipen. De traditionele stal (gebouw 5) en de agrarische bedrijfswoning/woonboerderij (gebouw 6) hebben invliegmogelijkheden voor vleermuizen bij de dakpannen. Door de ouderdom van het dak zijn er openingen ontstaan. Verblijfplaatsen van

gebouwbewonende soorten in het plangebied, zoals gewone dwergvleermuis en laatvlieger, kunnen hierdoor niet worden uitgesloten.

NIJKSWEG
De kalverstal (nummer 3) en de melkstal (nummer 1) hebben voor vleermuizen geschikte invliegopeningen en besloten ruimtes langs de daklijsten onder de dakgoot. Hier kunnen verblijfplaatsen niet worden uitgesloten.

Foerageergebied
Beide plangebieden kunnen onderdeel vormen van het foerageergebied gewone dwergvleermuis, laatvlieger en ruige dwergvleermuis, die uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn (NDFF).

Vliegroute
In het plangebied aan de Nijksweg zijn geen doorgaande structuren van opgaande beplanting of watergangen aanwezig. Een essentiële vliegroute van vleermuizen kan hierdoor uitgesloten worden. De bomenrijen langs de Turfhoekweg vormen wel een doorgaande structuur van opgaande beplanting. De aanwezigheid van een essentiële vliegroute van vleermuizen kan hier niet worden uitgesloten.

2.2.4 Grondgebonden zoogdieren

Vergunningvrije gevallen
Het akkerland in het plangebied Turfhoekweg vormt leefgebied voor een aantal grondgebonden zoogdiersoorten, zoals de uit de omgeving bekende soorten vos en ree (NDFF). Van beide soorten zijn tijdens het veldbezoek prenten aangetroffen. Tijdens het veldbezoek is in gebouw 2 (nieuwere stal) een oude latrine van steenmarter aangetroffen. Verse sporen van steenmarter zijn niet aangetroffen. Ook is haas bekend uit de omgeving.

Het erf van de Nijksweg biedt geschikt leefgebied voor algemene zoogdiersoorten, zoals huisspitsmuis en veldmuis.

De vorengenoemde grondgebonden zoogdiersoorten zijn in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening Fryslân aangewezen als vergunningvrije gevallen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Niet-vergunningvrije gevallen
TURFHOEKWEG
In de directe omgeving is het voorkomen bekend van de niet-vergunningvrije gevallen als das, damhert en eekhoorn (NDFF). Ondanks dat bunzing niet bekend is vanuit de NDFF, kan het voorkomen van deze soort niet worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn sterrenschot[5] en kleine graafputjes aangetroffen. Ook zijn er geschikte verblijfplaatsen voor bunzing, wezel en andere kleine

[5] Sterrenschot zijn uitgebraakte kikkereitjes. Als een kikker met eitjes in de buik wordt opgegeten gaat de slijmlaag die kikkerdril vormt uitzetten, waardoor het roofdier dit vervolgens uitbraakt.

marterachtigen, zoals takkenhopen, steenhopen en rommelige schuurtjes. De aanwezigheid van kleine marterachtigen in het plangebied kan hierdoor niet worden uitgesloten. Tijdens het veldbezoek zijn geen mogelijke eekhoornnesten waargenomen in de bomen in en rondom het plangebied. De aanwezigheid van eekhoorn in het plangebied kan worden uitgesloten. In het omringende land, buiten het plangebied, zijn prenten van das aangetroffen. Er zijn echter geen burchten aangetroffen binnen het plangebied. Het plangebied vormt hooguit een klein deel van het foerageergebied van das. Van damhert zijn geen sporen aangetroffen in en rondom het plangebied. Wel kan het plangebied een klein onderdeel vormen van het foerageergebied van damhert.
Waterspitsmuis is niet uit de directe omgeving bekend (NDFF), maar het plangebied ligt wel binnen het verspreidingsgebied van waterspitsmuis. De sloten langs de noord- en oostzijde van het plangebied bieden geschikt leefgebied voor deze soort, vanwege de helderheid en stroming van het water en de ruig begroeide oevers.

NIJKSWEG
Uit de omgeving zijn de beschermde otter, wezel (Rode lijst: gevoelig) en hermelijn (Rode lijst: kwetsbaar) bekend (NDFF). Wezel of hermelijn kunnen wel foerageren op het erf, maar geschikte voortplantingsplaatsen, zoals takkenhopen, zijn niet aanwezig. De aanwezigheid van beschermde functies voor kleine marterachtigen kan worden uitgesloten. Voor otter ontbreekt geschikt leefgebied in de vorm van grote watergangen. Otter is niet aanwezig in het plangebied.

2.2.5 Amfibieën

Vergunningvrije gevallen

Het plangebied aan de Nijksweg vormt hooguit marginaal geschikt landbiotoop voor enkele algemene amfibieënsoorten, zoals gewone pad en bruine kikker (NDFF). In de sloten aan de Turfhoekweg kunnen deze soorten zich wel voortplanten. Deze soorten zijn in bijlage 5.1 van de Omgevingsverordening Fryslân als vergunningvrije gevallen bij ruimtelijke ontwikkelingen.

Niet-vergunningvrije gevallen

Uit de omgeving van de Nijksweg zijn geen niet-vergunningvrije gevallen bekend (NDFF). Het plangebied is, vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater en de inrichting van het plangebied, ook niet geschikt als leefgebied voor de meer kritische niet-vergunningvrije gevallen.
Uit de omgeving van de Turfhoekweg zijn de niet-vergunningvrije boomkikker en kamsalamander bekend. De aanwezige biotoop, intensief gebruikt agrarisch land, is voor deze kritische soorten niet geschikt. Andere niet–vergunningvrije amfibieënsoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in het plangebied.

2.2.6 Reptielen

Uit de omgeving van de Turfhoekweg zijn de soorten hazelworm en ringslang bekend (NDFF). Door het ontbreken van geschikt biotoop en de afscheiding door wegen met het natuurgebied wordt ringslang niet in het plangebied verwacht. Voor hazelworm zijn op het erf verschillende schuilplekken en voortplantingsplaatsen aanwezig. De aanwezigheid van hazelworm kan hier niet uitgesloten worden. Uit de gegevens van de NDFF komen geen beschermde reptielensoorten naar voren in de omgeving

van de Nijksweg. Andere reptielensoorten zijn door het ontbreken van geschikt biotoop en/of waarnemingen uit de omgeving (NDFF) niet te verwachten in de plangebieden aan de Turfhoekweg en Nijksweg.

2.2.7 Dagvlinders

Uit de omgeving van de Turfhoekweg is de dagvlindersoort grote vos bekend (NDFF). Deze vlindersoort wordt, gezien de afwezigheid van geschikte waardplanten zoals bepaalde wilgensoorten niet in het plangebied verwacht. Daarnaast is het oranje zandoogje (Rode lijst: gevoelig) in de directe omgeving van beide plangebieden waargenomen. Deze soort heeft zijn verspreidingsgebied rond de grens met Fryslân en Drenthe. Oranje zandoogje komt voor in verschillende habitats, zoals ruige graslanden. Dit habitat komt mogelijk voor langs de randen van het plangebied aan de Turfhoekweg. Er zijn in de directe omgeving van de Nijksweg geen beschermde dagvlindersoorten bekend en het terrein is daarvoor ook niet geschikt.

2.2.8 Libellen

Uit de omgeving van de Turfhoekweg is de beschermde libellensoort noordse winterjuffer bekend (NDFF). Deze soort plant zich voort in hoog- en laagveengebieden met een goede waterkwaliteit. Dit is niet aanwezig binnen het plangebied van de Turfhoekweg. Uit de omgeving van de Nijksweg is de gevlekte glanslibel, Kempense heidelibel en sierlijke witsnuitlibel bekend (NDFF). Het plangebied aan de Nijksweg is ongeschikt als leefgebied voor deze soorten door de afwezigheid van open water.

2.2.9 Vissen

Uit de omgeving van de Turfhoekweg is de vissensoort grote modderkruiper bekend (NDFF). Deze is waargenomen in sloten die in verbinding staan met de sloten in het plangebied. De aanwezigheid van grote modderkruiper in de sloten rondom het plangebied kan hierdoor niet uitgesloten worden. Daarnaast is de alver (Rode lijst: kwetsbaar) bekend uit de omgeving. Deze heeft een voorkeur voor grotere stromende wateren. Deze zijn niet aanwezig in en om de plangebieden. Vanwege het ontbreken van permanent oppervlaktewater kan de aanwezigheid van beschermde vissensoorten aan de Nijksweg worden uitgesloten.

2.2.10 Overige soortgroepen

Overige beschermde soorten uit de soortgroep overige ongewervelden zijn in de directe omgeving niet bekend (NDFF). Het plangebied biedt beschermde soorten van deze soortgroepen ook geen geschikt leefgebied. Hierdoor kan de aanwezigheid van overige beschermde soorten worden uitgesloten.

Uit de omgeving van de plangebieden zijn tot slot drie soorten mossen (hoogveenmos, sliertmos en sparrig veenmos) en één korstmossoort (ananaskorst) van de Rode lijst bekend. Gezien de zeldzaamheid van de soorten, terreingesteldheid en de biotoopvereisten van de mossen (met name veengebieden) worden deze soorten niet in beide plangebieden verwacht.

2.3 Toetsing

2.3.1 Vogels

Jaarrond beschermde nestplaatsen

Als gevolg van de sloop van de schuren aan de Nijksweg kunnen jaarrond beschermde nestplaatsen van huismus verloren gaan. Nader onderzoek is nodig om uit te wijzen hoeveel nestplaatsen aanwezig zijn. Als de conifeer met het grote nest aan de Turfhoekweg gekapt wordt, is ook nader onderzoek nodig om te bepalen of het nest in gebruik is door sperwer of ransuil.

Voor de overige vogelsoorten geldt dat het vernietigen of verstoren van in gebruik zijnde nesten bij wet verboden is. Dit kan worden voorkomen door de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Een standaardperiode voor het broedseizoen is er niet; van belang is of een broedgeval aanwezig is, ongeacht de periode. De meeste vogels broeden tussen half maart en half juli, maar ook in de periode half februari tot eind september kunnen broedgevallen voorkomen.

Foerageergebied

Bij uitvoering van de plannen veranderen de plangebieden als foerageergebied voor vogels met jaarrond beschermde nesten, zoals huismus en buizerd, maar beide plangebieden zullen naar verwachting niet geheel ongeschikt worden. Bovendien is in de directe omgeving van beide plangebieden in ruime mate alternatief en deels hoogwaardiger foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vogels met jaarrond beschermde nesten treden door verlies van foerageergebied niet op.

2.3.2 Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Door ingrepen zoals een dakrenovatie aan de gebouwen 5 en 6 (de traditionele open stal respectievelijk de agrarische bedrijfswoning/woonboerderij) aan de Turfhoekweg kunnen verblijfplaatsen van vleermuizen verloren gaan. Dit geldt ook voor de sloop van de gebouwen 1 en 3 (melkstal respectievelijk kalverstal) aan de Nijksweg. Ook hier is nader onderzoek nodig om de aan- of afwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen te bepalen.

Foerageergebied/vliegroute

De plangebieden zullen naar verwachting na uitvoering van de plannen niet ongeschikt worden voor de te verwachten vleermuissoorten die in het buitengebied foerageren. Bovendien is in de directe omgeving van beide plangebieden in ruime mate alternatief foerageergebied aanwezig. Negatieve effecten op vleermuizen door verlies van foerageergebied treden niet op. Vleermuizen zullen de bomenrijen langs de Turfhoekweg mogelijk gebruiken als vliegroute. Wel is het noodzakelijk dat hier (licht)verstoring tijdens en na de werkzaamheden wordt voorkomen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van naar beneden gerichte lichtarmaturen die niet op de bomen schijnen.

2.3.3 Grondgebonden zoogdieren

De verschillende takkenhopen en rommelige schuurtjes aan de Turfhoekweg kunnen mogelijk worden gebruikt als voortplantingsplek voor bunzing, hermelijn en wezel. Nader onderzoek dient uit te wijzen

of deze soorten in dit plangebied voorkomen. Tevens kan hier ook waterspitsmuis voorkomen in de sloten ten noorden en oosten langs het plangebied. Hier zijn echter geen ingrepen voorzien. Negatieve effecten op waterspitsmuis door verlies van verblijfplaatsen kunnen worden uitgesloten. Indien blijkt dat wel in de sloten zal worden gewerkt (bijvoorbeeld bij planwijziging), dan is wel een nader onderzoek naar waterspitsmuis nodig. Het is mogelijk dat das en damhert foerageren binnen het plangebied aan de Turfhoekweg. Dit is hooguit een klein onderdeel van dit plangebied. In de omgeving bevindt zich ruim voldoende en deels hoogwaardiger foerageergebied. Een nader onderzoek naar deze soorten is niet nodig.

Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen op beide locaties enkele verblijfplaatsen van algemene zoogdiersoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten soorten vallen onder de vergunningvrije gevallen, zoals benoemd in de Omgevingsverordening Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen vergunning te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de specifieke zorgplicht van de Omgevingswet.

2.3.4 Amfibieën

Negatieve effecten op niet-vergunningvrije amfibieënsoorten kunnen worden uitgesloten. Als gevolg van de ontwikkelingen kunnen enkele verblijfplaatsen van algemene amfibieënsoorten worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. De te verwachten algemene soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd en vallen onder de vergunningvrije gevallen, zoals aangewezen in de Omgevingsverordening Fryslân. Voor deze soorten hoeft geen vergunning te worden aangevraagd. Wel geldt voor deze soorten de algemene en/of specifieke zorgplicht van de Omgevingswet.

2.3.5 Reptielen

Als gevolg van de ontwikkelingen aan de Turfhoekweg kunnen verblijfplaatsen van hazelworm worden verstoord en vernietigd. Ook kunnen hierbij enkele exemplaren worden gedood. Nader onderzoek is nodig om de aan- of afwezigheid van hazelworm in dit plangebied aan te tonen.

2.3.6 Vissen

Aan de Turfhoekweg kan grote modderkruiper voorkomen in de sloten. Ter plaatse zijn echter geen ingrepen voorzien. Negatieve effecten op grote modderkruiper door verlies van verblijfplaatsen kunnen worden uitgesloten. Indien blijkt dat wel in de sloten zal worden gewerkt (bijvoorbeeld bij planwijziging), dan is nader onderzoek naar grote modderkruiper nodig.

3 Gebiedsbescherming

3.1 Wet- en regelgeving

Voor de onderhavige plangebieden is de onderstaande wet- en regelgeving op het gebied van gebiedsbescherming relevant.

3.1.1 Natura 2000-gebieden

Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor Natura 2000-gebieden of bijzondere nationale natuurgebieden. De Omgevingswet (Ow) geeft in hoofdstuk 4 algemene regels over activiteiten in de fysieke leefomgeving, waaronder Natura 2000-activiteiten[6] en activiteiten met mogelijke verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied. In het Besluit activiteiten leefomgeving, Bal (afdeling 11.1) zijn deze activiteiten verder uitgewerkt. Relevant is dat het hierbij gaat om activiteiten die afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben. Daarnaast moet ook rekening worden gehouden met externe werking. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Specifieke zorgplicht

Er geldt een specifieke zorgplicht voor activiteiten die verslechterende of significant verstorende gevolgen voor een Natura 2000-gebied of een bijzonder nationaal natuurgebied kunnen hebben (artikel 11.6 Bal). Deze zorgplicht houdt in dat degene die een dergelijke activiteit verricht en weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat die activiteit nadelige gevolgen kan hebben met het oog op de natuurbescherming (paragraaf 11.1.2 Bal), maatregelen moet nemen om die gevolgen te voorkomen, te beperken of ongedaan te maken of achterwege te laten. Deze plicht houdt in ieder geval in dat wordt nagegaan of op voorhand op grond van objectieve gegevens verslechterende of significant verstorende gevolgen kunnen worden uitgesloten (artikel 11.6, lid 2 Bal). Daarbij moet ook rekening worden gehouden met externe werking. Van externe werking is sprake als activiteiten buiten een Natura 2000-gebied van invloed zijn op de natuurwaarden in een Natura 2000-gebied.

Vergunningplicht

Voor het uitvoeren van een Natura 2000-activiteit is in beginsel een omgevingsvergunning ingevolge de Omgevingswet (artikel 11.6) nodig.

Vergunningvrije gevallen

In het Bal zijn daarnaast vergunningsvrije gevallen aangewezen waarvoor, zoals de naam al zegt, geen vergunning nodig is. Het gaat hierbij om Natura 2000-activiteiten die zijn aangewezen in een programma, een omgevingsverordening of een ministeriële regeling (artikelen 11.18 tot en met 11.21 Bal).

[6] Voor het begrip Natura 2000-activiteit, zie bijlage bij Omgevingswet artikel 1.1.

3.1.2 Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN) is een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen belangrijke natuurgebieden in Nederland. Dit netwerk moet voldoende robuust zijn voor een duurzame verbetering van de omstandigheden voor de wilde flora en fauna en voor natuurlijke leefgemeenschappen. Het NNN is als beleidsdoel opgenomen in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI). De begrenzing en ruimtelijke bescherming van de provinciale NNN en de bijbehorende natuurverbindingen is voor de provincie Fryslân uitgewerkt in de Omgevingsverordening Fryslân.

NATUUR BUITEN HET NNN EN WEIDEVOGELLEEFGEBIED

Vanuit de Omgevingsverordening Fryslân wordt voor natuur buiten de NNN-gebieden bij ruimtelijke plannen specifiek ingezet op de bescherming van bestaande natuurgebieden en natuurwaarden in agrarisch gebied en de bescherming van weidevogelgebieden.

3.2 Inventarisatie

De gronden van de plangebieden zijn niet aangewezen als beschermde gebieden. Het plangebied aan de Nijksweg ligt circa 4 km ten oosten van het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied 'Rottige Meenthe & Brandemeer' en ruim 5 km van Natura 2000-gebied 'Weerribben'. Het plangebied Nijksweg ligt op een afstand van 12 km ten westen van het Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold'. Het plangebied aan de Turfhoekweg ligt op een afstand van ruim 5 km ten oosten van het Natura 2000-gebied 'Drents-Friese Wold' en ten westen op meer dan 10 km van Natura 2000-gebieden 'Weerribben' en 'Rottige Meenthe & Brandemeer'.

Het plangebied aan de Nijksweg ligt op een afstand van circa 200 m van NNN en ruim 1 km van natuur buiten de NNN. Het plangebied aan de Turfhoekweg ligt op een afstand van circa 3 km van NNN en op 700 m afstand van natuur buiten de NNN.

3.3 Toetsing

3.3.1 Natura 2000-gebieden

Beide plangebieden grenzen niet direct aan Natura 2000-gebieden. Ze worden ervan gescheiden door bebouwing, agrarisch gebied en wegen. Hierdoor kunnen de meeste negatieve effecten, zoals verstoring door licht of geluid, op voorhand worden uitgesloten.

Tijdens de sloop- en nieuwbouw kan sprake zijn van een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Daarom moet een AERIUS-berekening worden uitgevoerd. Hieruit blijkt of sprake is van stikstofdepositie boven 0,00 mol N/ha/ja in stikstofgevoelige habitattypen of leefgebieden van soorten binnen Natura 2000-gebieden.

3.3.2 NNN (en andere beschermde gebieden)

Met de uitvoering van de plannen gaat geen NNN verloren, waardoor negatieve effecten hierop kunnen worden uitgesloten. Tevens wordt geen externe werking verwacht op de wezenlijke waarden en kenmerken van het NNN als gevolg van de werkzaamheden.

Beide plangebieden liggen niet in weidevogelkansgebieden. Nijksweg ligt op een afstand van circa 1,5 km van het dichtstbijzijnde weidevogelkansgebied. Negatieve effecten kunnen op voorhand worden uitgesloten, vanwege de afstand en de aard van de werkzaamheden. Het gebied zal juist rustiger worden, aangezien de bedrijfsvoering op deze locatie zal worden gestaakt. Turfhoekweg ligt niet in de nabijheid van weidevogelkansgebied.

4 Beschermde houtopstanden

4.1 Wet- en regelgeving

De Omgevingswet (artikel 4.3) geeft aan dat bij algemene maatregel van bestuur (lees: het Bal) regels worden gesteld die gevolgen hebben of kunnen hebben voor de fysieke leefomgeving, waaronder het vellen en beheren van houtopstanden (artikel 4.3, lid 1, sub o Omgevingswet). In het Bal is een regeling opgenomen voor houtopstanden, hout en houtproductie (afdeling 11.3 Bal). Voor het kappen van houtopstanden geldt een algemene meldplicht (artikel 11.126 Bal) en een herplantingsplicht (artikel 11.129 Bal). In artikel 11.111, lid 2 Bal zijn verschillende uitzonderingen voor de meld- en herplantingsplicht opgenomen. Het Bal beschermt dan ook met name bos van minimaal 1.000 m^2 en bomenrijen van minimaal 21 bomen gelegen buiten de bebouwingscontour houtkap, zoals bedoeld in artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). De bebouwingscontour houtkap is vastgelegd in het gemeentelijk omgevingsplan en sluit aan op stedelijk gebied.

4.2 Inventarisatie en toetsing

In het plangebied zijn geen provinciaal beschermde houtopstanden aanwezig. Er worden geen bomen gekapt die buiten de bebouwde kom staan en zich buiten een erf bevinden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân is niet nodig.

5 Conclusie

Voor dit plan is op 22 april 2024 een veldbezoek uitgevoerd en daarnaast zijn verspreidingsgegevens van beschermde soorten in en om de plangebieden uit de NDFF geraadpleegd. Op basis van het veldbezoek en de verspreidingsgegevens kan worden geconcludeerd dat nader onderzoek naar beschermde vleermuizen, huismus, kleine marterachtigen en hazelworm nodig is. Ook is een AERIUS-berekening nodig om negatieve effecten op Natura 2000-gebieden geheel uit te kunnen sluiten. Het plan heeft geen negatieve effecten op provinciaal beschermde natuurgebieden.

5.1 Soortenbescherming

5.1.1 Nader onderzoek

Uit de toetsing komt naar voren dat negatieve effecten op beschermde soorten als gevolg van de voorgenomen plannen niet kunnen worden uitgesloten.

In onderstaande tabel is een overzicht opgenomen van welk nader onderzoek waar noodzakelijk is.

Tabel 1. Overzicht van waar nader onderzoek noodzakelijk is.

Soortgroep	**Turfhoekweg 15, Steggerda**	**Nijksweg 24, Blesdijke**
Vogels	Ransuil/sperwer* in boom	Huismus in te slopen gebouwen
Vleermuizen	In gebouw 5 en 6	In gebouw 1 en 3
Grondgebonden zoogdieren	Kleine marterachtigen Waterspitsmuis* (sloten)	
Reptielen	Hazelworm	
Vissen	Grote modderkruiper* (sloten)	

* Deze soorten dienen op de planlocatie aan de Turfhoekweg alleen onderzocht te worden als de boom in de tuin zal worden gekapt en wanneer in de sloten of in de oevers daarvan zal worden gewerkt.

VOGELS MET JAARROND BESCHERMDE NESTEN

Het nest aan de Turfhoekweg dat mogelijk in gebruik kan zijn door sperwer of ransuil kan verloren gaan als de boom in kwestie wordt gekapt. Als dat het geval is, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd of het nest in gebruik is door een soort waarvan het nest jaarrond beschermd is, zoals sperwer of ransuil.

In de te slopen bebouwing van Nijksweg 24 kunnen huismusnesten niet op voorhand worden uitgesloten. Hiernaar dient nader onderzoek plaats te vinden in de periode begin april – half mei.

VLEERMUIZEN

In de te slopen gebouwen 1 en 3 aan de Nijksweg en gebouwen 5 en 6 aan de Turfhoekweg kan het voorkomen van vleermuisverblijfplaatsen van gebouwbewonende soorten, zoals gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger, niet op voorhand worden uitgesloten. Nader onderzoek dient te

worden uitgevoerd om hierover meer duidelijkheid te verkrijgen. Dit onderzoek wordt uitgevoerd in de periode half mei – begin oktober.

Verstoring van vliegroutes van vleermuizen aan de Turfhoekweg moet worden voorkomen door in de realisatie- en gebruiksfase gebruik te maken van naar beneden gerichte lichtarmaturen die geen lichtuitstraling veroorzaken op de bomenrij langs de weg.

GRONDGEBONDEN ZOOGDIEREN
Het voorkomen van wezel, hermelijn en bunzing kan aan de Turfhoekweg niet op voorhand worden uitgesloten. Om hierover meer zekerheid te verkrijgen, dient een nader onderzoek naar deze soorten te worden uitgevoerd in de periode juni – oktober.

Waterspitsmuis kan voorkomen in de sloten ten noorden en oosten langs het plangebied aan de Turfhoekweg. Er zijn geen ingrepen voorzien in de watergangen, maar als de plannen daarin wijzigen, dient onderzocht te worden of waterspitsmuis hier voorkomt. Dit onderzoek vindt plaats met behulp van life-traps en kan het gehele jaar worden uitgevoerd. De meest gunstige periode ligt tussen augustus en november.

HAZELWORM
Het voorkomen van hazelworm binnen het plangebied aan de Turfhoekweg kan niet op voorhand worden uitgesloten. Om hierover meer zekerheid te verkrijgen, dient nader onderzoek te worden uitgevoerd in de periode april – september. De uitkomsten van dit onderzoek geven aan of een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit nodig is.

GROTE MODDERKRUIPER
Grote modderkruiper kan voorkomen in de sloten aan de Turfhoekweg ten noorden en oosten langs het plangebied. Er zijn geen ingrepen voorzien in de watergangen, maar als de plannen daarin wijzigen, dient onderzocht te worden of grote modderkruiper hier voorkomt. Dit onderzoek vindt plaats in de periode tussen maart en september.

5.1.2 Zorgplichtmaatregelen
Voor andere beschermde soorten is geen omgevingsvergunning nodig, mits bij uitvoering van de werkzaamheden rekening wordt gehouden met het broedseizoen en de specifieke zorgplicht in het Bal dient in acht te worden genomen.

Negatieve effecten op broedende vogels worden bij voorkeur voorkomen door buiten het broedseizoen te werken, dus buiten de periode (half februari) half maart tot half juli (eind september). Het is ook mogelijk al voor het broedseizoen te starten met de werkzaamheden en continu door te werken. Dan is het waarschijnlijk dat vogels niet in de plangebieden gaan broeden vanwege de continue verstoring.

Is de wens om de werkzaamheden in het broedseizoen te starten, dan is het nodig het plangebied voorafgaand aan de start te laten inventariseren op broedgevallen door een broedvogeldeskundige. Zijn er op dat moment vogels aan het broeden, dan kunnen de werkzaamheden pas starten als de jongen zijn uitgevlogen.

Vanwege de specifieke zorgplicht van de Omgevingswet is het nodig ten minste een week voorafgaand aan grondwerkzaamheden de ruigte kort te maaien. Op die manier hebben amfibieën en grondgebonden zoogdiersoorten waarvoor de specifieke zorgplicht geldt, voldoende tijd om zich te verplaatsen naar een locatie buiten de invloedsfeer van de werkzaamheden.

5.2 Gebiedsbescherming

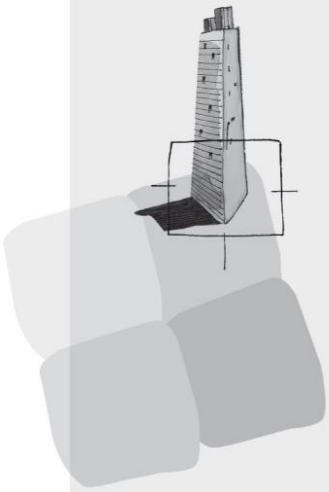
Negatieve effecten ten aanzien van beschermde Natura 2000-gebieden kunnen nog niet worden uitgesloten. Er dient een AERIUS-berekening te worden uitgevoerd om vast te stellen of er geen toename van stikstofdepositie plaatsvindt als gevolg van de werkzaamheden. Het plan is niet in strijd met het provinciaal ruimtelijk natuurbeleid.

5.3 Houtopstanden

De plannen leiden niet tot aantasting van beschermde houtopstanden. Het indienen van een kapmelding bij de provincie Fryslân vanwege provinciaal beschermde houtopstanden is niet nodig.

Colofon

Projectnummer
P002333

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke Ordening en Milieu BNSP
Vaart NZ 48-50
9401 GN Assen

T 0592-31 62 06
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort

Bijlage 2. Inrichtingsschets Turfhoekweg 15

b bestaande woning
sw schuurwoning
bw boerderijwoning
s schuur
woonerf
weide
verharding
sloot
talud sloot
erfgrens
haag
nieuwe boom
bestaand bouwvlak

Inrichtingsschets
Turfhoekweg 15 Steggerda

Datum: 28 maart 2025
Formaat: A3
Schaal: 1:1.000

BügelHajema
Ruimte voor de leefomgeving

Bijlage 3. Inrichtingsschets Nijksweg 24

Inrichtingsschets
Nijksweg 24 De Blesse

15 april 2025

- Bebouwing
- w — Woning
- s — Schuur
- Verharding
- Agrarisch
- Talud watergang
- Wonen 5000 m²
- Water
- Ophogen tot 0m NAP
- Bestaande bomen
- Nieuwe bomen

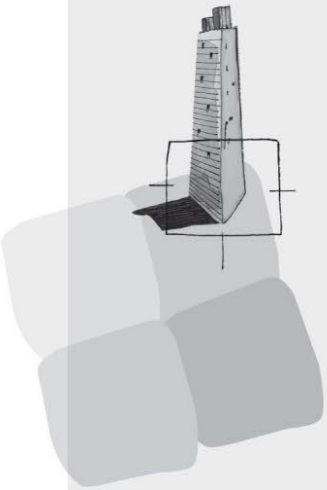
Schaal 1 : 1000

N

Colofon

Opdrachtgever
A. Schelhaas

Projectnummer
P003410

BügelHajema Adviseurs bv
Bureau voor Ruimtelijke Ordening en Milieu BNSP
Balthasar Bekkerwei 76
8914 BE Leeuwarden

T 058-21 52 515
E info@bugelhajema.nl
W www.bugelhajema.nl

Vestigingen te Assen, Leeuwarden en Amersfoort